

Fluierar de mlaștină (<i>Tringa glareola</i>).....	142
Propunere de monitorizare.....	144

ROSPA0144 Uivar - Dinaș

- descriere generală

În lunca Begăi, la sud-vest de Timișoara, se întind două situri Natura 2000 care se suprapun. Acest lucru este posibil deoarece obiectul lor de protecție diferă. Unul dintre situri este cel care a fost desemnat cu scopul de a asigura starea favorabilă de conservare pentru pajiștile sărătu-roase din preajma satului Dinaș, un tip de habitat specific Câmpiei Panonice.

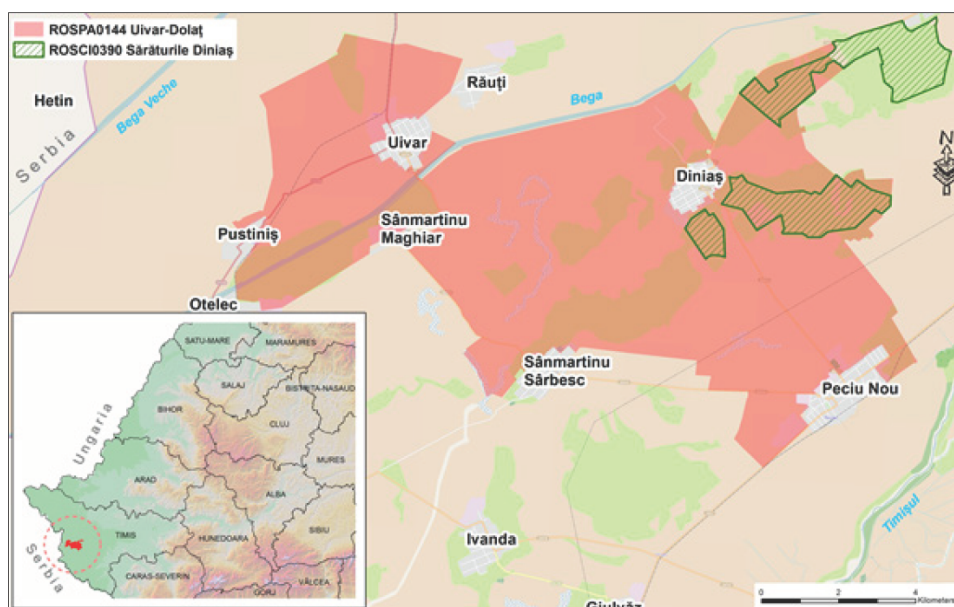

Figura 1. Localizarea sitului ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Acest sit constă din trei părți separate, cea mai nordică ajungând până la limita localității Sânmihaiu Român (Figura 1.). Canalul Bega străbate situl din nord-vest spre sud-est. Cel de-al doilea sit are ca scop protecția păsărilor din zonă și se extinde între localitățile Peciu Nou, Uivar, Otelec și Sânmartinu Sârbesc. În sit există numeroase colonii de cuibărit pentru vânturei de seară. Între acestea, sunt câteva care dispun de puține perechi cuibăritoare, precum cel de la Peciu Nou respectiv Sânmartinu Sârbesc. Coloniile din intravilanul localităților Dinaș, respectiv Uivar sunt însă colonii cu efective însemnate. La Uivar colonia de la stadion a fost distrusă în urma toaletării excesive a plopilor, păsările mutându-se în colonia de la limita vestică a comunei, în apropierea bălților de pescuit. Colonia de la Dinaș, aflată în incinta fostei cooperative agricole, este una ieșită din comun din cauza faptului că, pe lângă plopi există și arbori exotici, precum chiparosul de baltă, vântureii de seară cuibărint la nivelul unor astfel de specii este un fenomen aparte.

La Uivar se află unul dintre puținele locuri de înnoptare din vestul țării, folosite de vântureii de seară, toamna, în perioada premergătoare migrației, când se adună sute de exemplare

pentru a petrece nopțile împreună. La data descoperirii, locul de aglomerare se forma în aliniamentul de plopi aflat de-a lungul șoselei dintre Uivar și Pustiniș, însă din păcate a fost defrișată fără urme. De atunci, vântureii înnoptează pe arborii de la limita vestică a comunei Uivar. Aici, tot toamna, se adună și alte specii de păsări, precum stârci de noapte, egrete mici, turturele sau câteodată chiar și specii mai rare, cum ar fi barza neagră. Zăvoaiele din Lunca Begăi constituie culoar de migrație pentru diferite specii de păsări cântătoare.

Rezultate - Metode

1. Recensământul păsărilor cuibăritoare în colonii

Introducere

În cadrul acestui recensământ s-a evaluat/estimat numărul perechilor cuibăritoare ale acelor specii, care cuibăresc în colonii/pâlcuri de arbori, cu accent pe vânturelul de seară (*Falco vespertinus*), cioara de semănătură (*Corvus frugilegus*), sfrânciocul cu fruntea neagră (*Lanius minor*), ciocănitorea de grădini (*Dendrocopos syriacus*), vânturelul roșu (*Falco tinnunculus*), ciuful de pădure (*Asio otus*) și porumbelul gulerat (*Columba palumbus*).

Scopul recensământului a fost identificarea coloniilor de cuibărit în care trăiesc aceste specii și evaluarea efectivelor de cuibărit ale acestora.

Materiale și metode

Perioada evaluării a fost stabilită între 12 mai – 3 august pentru vânturelul de seară, 31 martie – 18 mai pentru cioara de semănătură și 31 martie – 13 iulie pentru restul speciilor.

În prima etapă s-au identificat toate coloniile de cioară de semănătură din siturile respective. S-au traversat în timpul zilei cu mașina acele drumuri naționale, județene și comunale, care au permis identificarea tuturor coloniilor existente în situri. După găsirea unei colonii, s-a identificat/estimat numărul perechilor de cioară de semănătură prin numărarea directă a cuiburilor ocupate. În afara coloniilor de cioară de semănătură, s-au notat și acele colonii răzlețe de coțofană *Pica pica*, care uneori pot găzdui vânturei de seară cuibăritori.

În cea de a doua etapă, adică în cadrul recensământului efectuat asupra vânturelului de seară și celorlalte specii care cuibăresc în aceste colonii, s-au vizitat toate coloniile de cioară de semănătură respectiv coțofană identificate în cadrul primei sesiuni. S-au verificat și coloniile de la periferia localităților. Numărul cuiburilor ocupate de vânturei, ciufi etc. s-a stabilit/estimat prin identificarea prin observare directă a păsărilor clocitoare, a păsărilor care vin la cuib cu hrană, observarea puilor, vocalizarea puilor etc. În cazul în care, numărul perechilor cuibăritoare nu a putut fi precizat cu exactitate, s-au notat intervale ale acestora (număr minim și maxim). Numărătoarea directă a cuiburilor ocupate a avut loc în timpul zilei, dar și după lăsarea serii, pentru identificarea perechilor de ciuf de pădure.

Deoarece evaluarea efectivelor pereche-cu-pereche, cuib-cu-cuib este foarte minuțioasă și uneori, din cauza condițiilor slabe de vizibilitate, greoaie, paralel cu această metodă s-a folosit și o a doua metodă, standardizată, pentru estimarea perechilor cuibăritoare de vânturel de sea-

văntului. În cadrul acestei metode, s-au numărat exemplarele de vânturele de seară dintr-un punct cu vizibilitate bună asupra coloniei, timp de 30 de minute, dimineața între orele 06:00-10:00 sau după-amiază/seara între 16:00-21:00. Observațiile s-au efectuat în condiții meteorologice favorabile, fără ploaie și/sau vânt mai puternic de 5 pe scara Beaufort.

Vântureii au fost identificați și pe sexe. Numărul minim de exemplare pentru ambele sexe a constituit indicatorul cel mai important. Pentru estimarea numărului minim de exemplare au fost luate în considerare numărul maxim de exemplare observate deodată la colonie în timpul observațiilor și numărul exemplarelor care au părăsit colonia și nu s-au întors. Numărul maxim de exemplare este un indicator mai subiectiv, rezultat în urma unei estimări, ținând cont de faptul că, în cele mai multe cazuri nu se văd deodată toate exemplarele prezente la colonie. Paralel, s-a estimat un număr minim și un număr maxim de perechi de vânturele de seară.

Rezultate

În prima sesiune, s-au identificat în total 6 de colonii de cuibărit, dintre care 6 de cioară de semănătură. Efectivul total minim respectiv maxim de cioară de semănătură din cele 6 colonii găsite a fost de 340 respectiv 400 perechi (Tabel 1.).

Tabel 1. Locația și numărul de perechi a coloniilor de cioară de semănătură (*Corvus frugilegus*) identificate pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Nr.	CODUL SITULUI	LATITUDINE	LONGITUDINE	Data	Corvus frugilegus	
					min	max
1	ROSPA0144	20,90152	45,6643	6.4.2015	100	120
2	ROSPA0144	20,90063	45,65959	6.4.2015	25	30
3	ROSPA0144	21	45,64426	6.4.2015	130	150
4	ROSPA0144	20,96277	45,61068	6.4.2015	15	20
5	ROSPA0144	20,93249	45,61119	6.4.2015	0	0
6	ROSPA0144	21,05717	45,61063	6.4.2015	70	80
TOTAL					340	400

În cadrul celei de-a doua sesiune, s-au evaluat celelalte specii vizate din aceste colonii. Astfel, în total s-au identificat 45-49 perechi de vânturele de seară și 6-10 perechi de sfrâncioci cu frunte neagră (Tabel 2.).

Tabel 2. Efectivele speciilor coloniale identificate pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Nr.	DATA	Efectivele speciilor cuibăritoare în colonii			
		FALVES		LANMIN	
		min	max	min	max
1	23.6.2015	20	22	0	0
2	23.6.2015	6	7	1	2
3	23.6.2015	10	11	2	3
4	24.6.2015	2	2	1	2
5	24.6.2015	3	3	0	0
6	24.6.2015	4	4	2	3
TOTAL		45	49	6	10

În ceea ce privește procentajul ciorii de semănătură în calitate de specie gazdă pentru vântureii de seară cuibăritori, 91% din totalul perechilor cuibăritoare de vânturel de seară au folosit cuiburi de cioară de semănătură. La nivel de colonie, aceste date sunt prezentate mai jos (Tabel 3.):

Tabel 3. Numărul perechilor de vânturel de seară care ocupă cuiburile altor specii sau cuiburi artificiale în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Nr.	CODUL SITULUI	NUMĂRUL PERECHILOR DE VÂNTUREL DE SEARĂ CARE OCUPĂ CUIBURILE ALTOR SPECII/ARTIFICIALE					
		CORFRU		PICPIC		TOTAL	
		min	max	min	max	min	max
1	ROSPA0144	20	22			20	22
2	ROSPA0144	6	7			6	7
3	ROSPA0144	10	11			10	11
4	ROSPA0144	2	2			2	2
5	ROSPA0144	0	0	3	3	3	3
6	ROSPA0144	4	4			4	4
TOTAL		155	173	7	7	170	191

În privința diferențelor existente între rezultate obținute pe baza celor două metode, putem declara că, în cazul coloniilor cu foarte puține păsări, cea de a doua metodă uneori dă rezultate eronate, pe când în cazul anumitor colonii cu perechi multe există o subestimare semnificativă (Tabel 4.).

Tabel 4. Diferențe între cele metode de evaluare a perechilor de vânturel de seară în situl ROSPA0144 Uivar - Diniăș.

Nr.	NUMĂRUL EXEMPLALELOR OBSERVATE DE VÂNTUREL DE SEARĂ										PER. EVALUATE		Procentaj	
	MASCULI		FEMELE		INDET		TOTAL		PER. ESTIM.		min	max	min	max
	min	max	min	max	min	max	min	max	min	max				
1	9	13	4	7	1	3	14	23	12	18	20	22	60	82
2	2	6	2	2	0	0	4	8	3	6	6	7	50	86
3	5	8	2	3	0	0	7	11	6	10	10	11	60	91
4	2	2	2	2	0	0	4	4	2	2	2	2	100	100
5	2	3	2	2	0	0	4	5	3	3	3	3	100	100
6	2	3	2	2	0	0	4	5	2	3	4	4	50	75
Total	22	35	14	18	1	3	37	56	28	42	45	49		

Concluzii

În urma analizării rezultatelor obținute în cadrul acestui recensământ, putem trage următoarele concluzii:

- Datele referitoare la populațiile evaluate prin numărarea directă a cuiburilor ocupate sunt mult mai exacte, decât cele obținute cu ajutorul celei de a doua metodă;
- Totuși, în lipsă de resurse, pentru monitorizare pe termen lung, a doua metodă este suficientă, însă, pe cât posibil, să se efectueze anual evaluări și pe baza primei metode, în special în cazul ciorii de semănătură și vânturelului de seară;
- În cazul unor specii (cele care se hrănesc cu micromamifere, precum ciuful de pădure respectiv vânturelul de seară respectiv vânturelul roșu, și/sau cele migratoare precum vânturelul de seară și sfrânciocul cu frunte neagră), în anumiți ani populațiile cuibăritoare pot fi reduse semnificativ față de anii anteriori. Acești ani ieșiți din tipar nu trebuie luate în considerare, în ceea ce privește monitorizarea efectivelor cuibăritoare ale acestor specii respectiv a statutului acestora de conservare în siturile respective, doar dacă prezintă o tendință pe termen mai lung;
- În urma ieșirilor pe teren s-a constatat că, în multe situri mai există specii care cuibăresc în aceste colonii, dar nu sunt trecute în Formularele standard ale siturilor respective. Se recomandă introducerea acestora în Formularele standard, și evaluarea efectivelor paralel cu recensământul/monitorizarea vânturelului de seară. Astfel, se recomandă introducerea speciei ciuf de pădure (*Asio otus*), vânturel roșu (*Falco tinnunculus*) și ciocănitore de grădini (*Dendrocopos syriacus*);
- Deoarece anumite colonii se pot muta, sau colonii noi se pot instaura, este de recomandat să se evalueze anual siturile în vederea identificării unor eventuale noi colonii.

Bibliografie

Ankers, J. A. & Elphick, D. G. (1982). *BTO Rookery surveys 1975 & 1980. Cheshire and Wirral results*. Cheshire Bird Rep., 1981: 59-64

Baltvilks, J. (1981). *Territorial distribution and numbers of the Rook (Corvus frugilegus L.) in Latvia*. Soobshcheniya pribalt. Korn. Izuch. Migr. Ptits, 12: 150-162 [russ.; engl. Zus.].

Bedó, P. & Heltai, M. (2003). *A domanyos es a vetesi varju allomanyok helyzete Magyarorsza-gon. [The status of hooded crows and rooks in Hungary.]* Vadbiologia 10: 98-106.

Bereszynski, A. (1975). *The dynamics of numerical force concerning breeding couples of Rooks (Corvus frugilegus L.) in Lodz and Lublin in the years 1970 to 1973*. Roczniki Akad. Rolniczej, 87:13-21; Poznan

CNDD (2013). *Sistemul național de gestiune si monitorizare a speciilor de păsări din România în baza articolului 12 din Directiva Păsări – cod proiect SMIS-CSNR 36586, conform Ordinului Ministrului Mediului si Padurilor nr. 2901 din 16.12.2011*

European Commission (2005). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>

European Commission (2012). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>

Fehérvári P., Harnos A., Neidert D., Solt Sz. & Palatitz P. (2009). *Modeling habitat selection of the Red-footed Falcon (Falco vespertinus): a possible explanation of recent changes in breeding range within Hungary*. Applied Ecology and Environmental Research, 7 (1) 59–69. p.

Griffin, L.R. (1999). *Colonization patterns at Rook Corvus frugilegus colonies: implications for survey strategies*, Bird Study, 46:2, 170-173

Grupul Milvus. (2005-2015). *Bază de date*.

Haraszthy L. (1981). *Adatok a Hortobágyon 1973-ban költ kékvércsék mennyiségi viszonyai-hoz és költésbiológiájához*. Aquila 87 121–122. p.

Haraszthy L. & Bagyura J. (1993). *A comparison of the nesting habits of the Red-footed Falcon (Falco vespertinus) in colonies and in solitary pairs*. In: Biology and conservation of small falcons. pp. 80–85. London: Hawk and Owl Trust.

IUCN (2008). *The 2008 IUCN Red List of Threatened Species. International Union for the Conservation of Nature*. Retrieved from <http://www.iucnredlist.org>.

Keve A. & Szijj J. (1957). *Distribution, biologie et alimentation du Facon kobez Falco vespertinus L. en Hongrie*. Alauda, 25 (1) 1–23. p.

Palatitz P. (2012). *A kék vércse (Falco vespertinus) védelmének tudományos megalapozása*. PHD.

Palatitz P., Fehérvári P., Solt Sz. & Barov B. (2009). *European Species Action Plan for the Red-footed Falcon Falco vespertinus Linnaeus, 1766*. 49 p.

S. C. Richardson, I. J. Patterson and G. M. Dunnet (1979). *Fluctuations in Colony Size in the Rook, Corvus frugilegus*. *Journal of Animal Ecology*, Vol. 48, No. 1 (Feb., 1979), pp. 103-110

Végvári Z., Magnier M. & Nogues J.-B. (2002). *Kék vércsék (Falco vespertinus) fészekválasztása és állományváltozása a vetési varjak (Corvus frugilegus) állományváltozásának tükrében 1995-1999 között a Hortobágyon*. *Aquila* 107-108 9–14. p.

2. Evaluarea migrației la vânturelului de seară - aglomerările de toamnă -

Introducere

Vânturelul de seară (*Falco vespertinus*) constituie una dintre principalele specii țintă în ceea ce privește acest proiect și siturile vizate. Din acest motiv, s-a pus accent nu doar pe efectivele cuibăritoare, dar și pe monitorizarea locurilor de înnoptare folosite de vânturei. Această specie de șoim este gregară nu doar în perioada de cuibărit, dar și în timpul migrației. În fiecare an, începând din a doua parte a lunii august și până în ultima săptămână a lunii septembrie/prima săptămână din octombrie, sute de vânturei de seară (uneori peste o mie) se adună seară de seară în anumite locații bine stabilite pentru a petrece nopțile de toamnă. Aceste locuri sunt constituite de fapt de niște pâlcuri de copaci sau aliniamente de arbori de-a lungul șoselelor. Vântureii se pot muta între locurile de înnoptare de la o noapte la alta.

În ceea ce privește siturile vizate, s-au monitorizat cele 3 locuri de înnoptare relevante (câte unul în ROSPA0103, ROSPA0126 respectiv ROSPA0144) în fiecare miercuri seara/joi dimineața, în perioada 20 august – 16 octombrie 2014.

Zonele din jurul locurilor de înnoptare sunt foarte importante pentru vânturei de seară deoarece, păsările aici se pregătesc de migrație, iar condiția lor fizică este cel mai important factor pentru a putea supraviețui drumului extrem de greu și lung spre cartierele de iernare.

Scopul monitorizării a fost de a obține informații suplimentare despre importanța celor 3 situri Natura 2000 vizate, din punctul de vedere al aglomerării vântureilor de seară în perioada de pre-migrație și de a le compara cu datele colectate în alți ani, în cadrul altor proiecte.

Materiale și metode

S-au efectuat observații săptămânale asupra efectivele de vânturei de seară care s-au adunat în aceste locuri de înnoptare. Evaluările s-au efectuat începând din săptămâna a 34-lea, până în cea de-a 42-a a anului, în fiecare miercuri seara înainte de apus sau joi dimineața la prima oră, prin numărătoarea directă/evaluarea exemplarelor de vânturei de seară în locurile tradiționale de înnoptare folosite de aceștia în perioada de pre-migrație. Evaluările au fost efectuate indiferent de condițiile meteorologice, care nu afectează direct numărul exemplarelor care se adună în locurile de aglomerare. Pentru a evita numărarea acelorași exemplare de două ori, în două locuri diferite, monitorizarea locurilor de înnoptare se efectuează în întregul Bazin Carpatic (vestul României, Ungaria și Serbia) mereu în aceeași zi a săptămânii.

Estimarea populațiilor care efectiv migrează prin aceste zone este destul de dificilă din cauza faptului că, din efectivele evaluate la locurile de înnoptare fac parte multe exemplare provenite din locurile de cuibărit din preajmă, atât cele din coloniile din situl respectiv, cât și din alte colonii apropiate din afara sitului respectiv. Bineînțeles, pe lângă aceste exemplare, se adună și alți vânturei aflați în migrație sau care doar hoinăresc și se mută dintr-un loc în altul în această perioadă. Considerăm că, în cazul vântureilor de seară sunt mai importante efectivele întregi care se adună în aceste locurile de înnoptare, în comparație cu cele care doar migrează prin sit în înțelesul clasic al acestei expresii, adică ajung în zonă și pleacă mai departe, oprind sau nu în sit (Figura 2.). În consecință, considerăm că, este mult mai relevant monitorizarea concretă a efectivelor care se adună în locurile de înnoptare, decât o estimare a efectivelor care doar migrează prin siturile respective. Chiar și în aceste condiții, estimarea efectivelor care vizitează un loc de înnoptare/sit de-a lungul unei perioade de pre-migrație, este complicată din cauza faptului că, aceste efective sunt constituite de diferite păsări, după cum urmează:

- Păsări care provin din coloniile apropiate și rămân în zonă aproape sau chiar pe întreaga perioadă de pre-migrație;
- Păsări care ajung în zonă din alte regiuni doar după câteva săptămâni de la începerea perioadei, și rămân pentru a doua parte a perioadei;
- Păsări care opresc în zonă doar pentru câteva zile și pleacă mai departe;
- Păsări care hoinăresc, adică vin și se duc în condiția hranei disponibile în zonele din împrejurimea locului de înnoptare.

Din datele obținute prin identificarea exemplarelor marcate cu inele colorate în Câmpia Panonică știm că, în locurile de înnoptare din Câmpia de Vest apar regulat numeroase exemplare provenite din Ungaria dar și Serbia, atât exemplare adulte sau de anul doi, cât și juvenili, care au cuibărit/petrecut vara/eclozat în coloniile din țările vecine. De asemenea, în urma monitorizării acestor locuri de înnoptare, se presupune că, în anumite perioade, prin Bazinul Carpatic, incluzând și Câmpia de Vest, trec efective mari provenite din alte țări estice, precum Ucraina, Rusia sau Kazahstan. În urma acestor influxuri, ce au loc de obicei în a doua parte a lunii septembrie, stagnarea efectivelor care formează aglomerări poate fi înșelătoare, deoarece păsările se pot schimba între ele, și o mare parte din păsări dintr-o săptămână poate să fie diferită față de cele evaluate în săptămâna anterioară.

În urma aspectelor descrise mai sus, am decis să folosim efective minime și maxime, unde efectivul minim să fie mediul numărului maxim de exemplare observate în mai mulți ani, iar numărul maxim să fie o estimare efectuată pe baza fluctuațiilor prezentate de numerele maxime, la fel din mai mulți ani.

Se va ține cont de faptul că, în anumiți ani, din motive mai mult sau mai puțin cunoscute (deranj direct sau indirect care afectează locurile de înnoptare, lipsa hranei în zona în care se află locul cutare etc.), în unii ani anumite locuri de aglomerare pot să fie vizitate de păsări mult mai multe, sau mult mai puține, față de alți ani. Acești ani ieșiți din tipar nu trebuie luate în considerare, în ceea ce privește monitorizarea efectivelor migratoare de vânturel de seară respectiv a statutului acestora de conservare în siturile respective, doar dacă prezintă o tendință pe termen mai lung, de câțiva ani la rând.

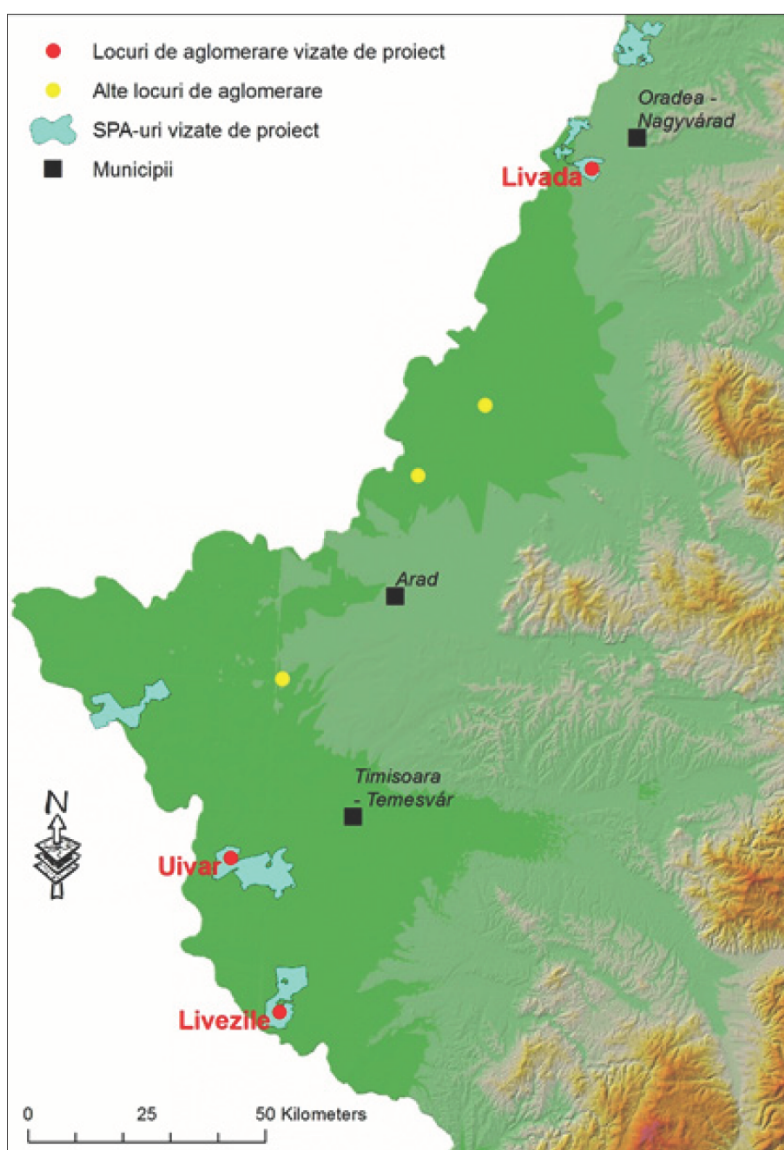

Figura 2. Harta locurilor de aglomerare monitorizate în Câmpia de Vest.

Rezultate

În toamna anului 2014, în cele trei situri vizate unde au fost efectuate observații, s-au observat în total 3179 de exemplare de vânturei de seară (Figura 2.). Cele mai multe exemplare au fost văzute, în toate cele trei zone, în a 5-a săptămână de observații (17-18 septembrie 2014). Datele colectate în toamna anului 2014 indică o schimbare față de situația din anii precedenți (Figura 3.), deoarece în 2014 majoritatea vântureilor de seară au părăsit locurile de înnoptare din vestul României mai târziu decât o fac de obicei, datorită vremii deosebit de caldă și lipsită de precipitații din prima parte a lunii octombrie. Numărul vântureilor de seară observate în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș sunt prezentate în Tabelul 5, Figura 3.

Tabel 5. Efectivele de vânturei de seară evaluate în locurile de înnoptare din situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș în anul 2014.

Data observației	Săpt. anului	Nr. vântureilor de seară observați
VIII. 20/21	34	58
VIII. 27/28	35	176
IX. 3/4	36	427
IX. 10/11	37	461
IX. 17/18	38	803
IX. 24/25	39	418
X. 1/2	40	326
X. 8/9	41	464
X.15/16	42	46
Total		3179

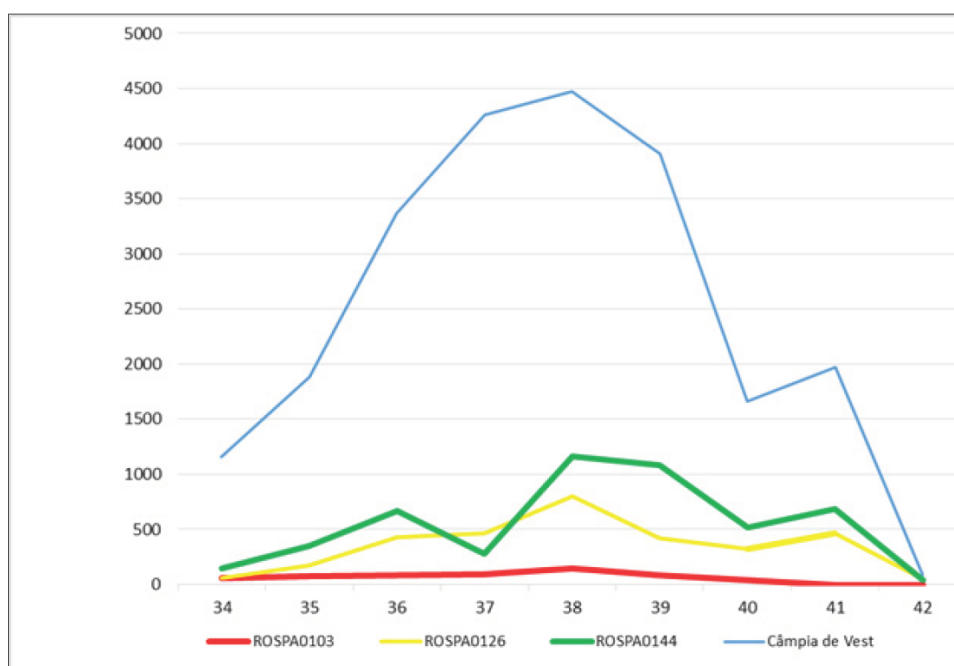

Figura 3. Dinamica migrației în cele 3 locuri de înnoptare, comparat cu dinamica din întreaga Câmpie de Vest.

Concluzii

În toamna anului 2014 în cele trei situri vizate s-au observat în total 8693 de exemplare de vânturei de seară. Cele mai multe exemplare au fost văzute, în toate cele trei zone, în a 5-a săptămână de observații (17-18 septembrie 2014). În comparație cu alți ani, putem declara că, numărul vânturilor de seară care au format aglomerări în Câmpia de Vest în anul 2014, a fost deosebit de mare, după cum reiese din tabelul respectiv diagrama de mai jos (Tabel 6., Figura 4.).

Tabel 6. Efectivele de vânturei de seară evaluate în locurile de înnoptare din Câmpia de Vest în anul 2014, în comparație cu alți ani în care s-au efectuat evaluări similare.

An/Săpt.	34	35	36	37	38	39	40	41
2012	437	1455	2358	2919	3195	4582	2913	486
2013	15	480	2080	3008	2262	3168	1100	
2014	1159	1886	3369	4265	4474	3907	1660	1971
2015	179	753	1021	1539	2372	1650	1399	794

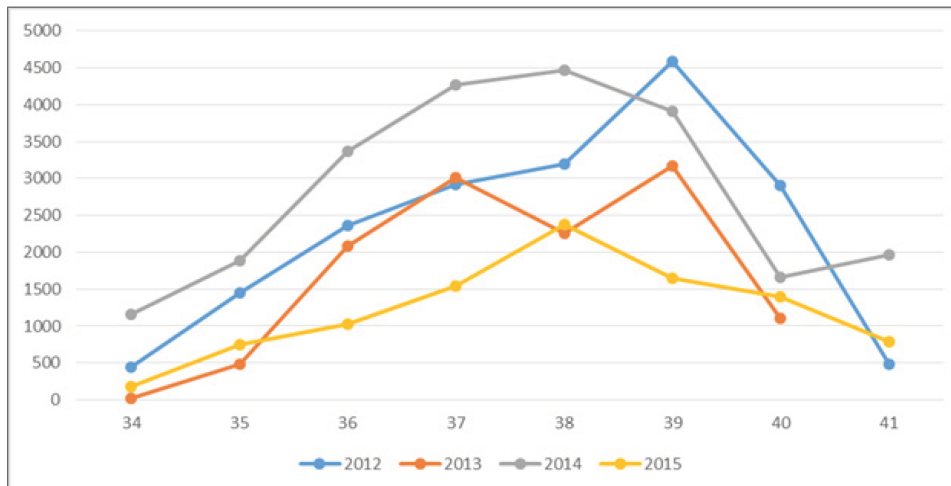

Figura 4. Dinamica vânturilor de seară evaluați în locurile de înnoptare din Câmpia de Vest în anul 2014, în comparație cu alți ani în care s-au efectuat evaluări similare.

În ceea ce privește migrația vânturilor de seară în cursul pasajului de primăvară, menționăm că este mult mai greu de monitorizat dat fiind faptul că, păsările trec foarte repede prin zonele peste care migrează, ajungând de cele mai multe ori în doar câteva zile din Africa în zonele de cuibărit, fapt ce reiese în urma monitorizării rutelor de migrație a vânturilor de seară cu ajutorul transmițătoarelor satelitare. În consecință, monitorizarea vânturilor aflați în migrație furnizează date incomparabil mai relevante toamna în comparație cu pasajul de primăvară, astfel propunem alocarea resurselor pentru asigurarea monitorizării perioadei de migrație de toamnă în dauna celei de primăvară.

De asemenea, propunem ca în celelalte situri vizate de proiect, în special ROSPA0142 respectiv ROSPA0067, să se evalueze eventualele efective care pot forma aglomerări în aceste situri. Această necesitate a fost subliniată de observațiile făcute în cadrul Evaluării efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare și ale berzelor în cursul toamnei din anul 2014, când în ROSPA0067, în apropierea localității Mihai Bravu, comuna Roșiori, jud. Bihor, s-au observat aproape 100 de exemplare de vânturi de seară adunându-se pe conductoarele LEA de medie tensiune, urmând să se deplaseze spre nord, probabil către un loc de aglomerare necunoscut în prezent.

Bibliografie

Barriocanal C., Burgas D., Salvá C. & Camps J. (2004). *Unusual concentration of the Red-footed Falcon Falco vespertinus in the spring migration in NE Spain*. SCIENTIA gerundensis, 27 31–34. p.

Borbáth, P. & Zalai, T. (2005). *Kék vércsék (Falco vespertinus) őszi gyülekezése a Hevesi-síkon*. Aquila 112 39–44. p.

European Commission (2005). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>

European Commission (2012). *LIFE program*. <http://ec.europa.eu/environment/life/>

Fehérvári, P., Lázár, B., Palatitz, P., Solt, S., Nagy, A., Nagy, K. & Harnos, A. (2014). *Pre-migration roost site use and timing of post-nuptial migration of Red-footed Falcons (Falco vespertinus) revealed by satellite tracking*. – Ornis Hungarica 22(1). 36–47.

Grupul Milvus. (2005-2015). *Bază de date*.

Haraszthy, L. & Palatitz, P. (2009). *Kék vércse*. In: Csörgő T., Karcza Zs., Halmos G., Magyar G., Gyurácz J., Szép T., Bankovics A., Schmidt A. És Schmidt E. (szerk.) Magyar Madárvonulási Atlasz. Budapest: Kossuth Kiadó. pp. 242–243.

IUCN (2008). *The 2008 IUCN Red List of Threatened Species*. International Union for the Conservation of Nature. Retrieved from <http://www.iucnredlist.org>.

Keve A. & Szíjj J. (1957). *Distribution, biologie et alimentation du Facon kobez Falco vespertinus L. en Hongrie*. Alauda, 25 (1) 1–23. p.

MME (2006). *A kék vércse védelme a Pannon régióban (LIFE05 NAT/H/000122) program honlap*: www.falcoproject.hu.

Palatitz, P. (2012). *A kék vércse (Falco vespertinus) védelmének tudományos megalapozása*. PHD.

Palatitz, P., Fehérvári, P., Solt, Sz. & Barov, B. (2009). *European Species Action Plan for the Red-footed Falcon Falco vespertinus Linnaeus, 1766*. 49 p.

Palatitz P., Fehérvári P., Solt Sz. & Horváth É. (2015). *Breeding population trends and pre-migration roost-site survey of the Red-footed Falcon in Hungary*. – Ornis Hungarica 23(1). 77–93.

Széles Zs., Fehérvári P., Palatitz P., Solt Sz., Gyüre P., Borbáth P. & Harnos A. (2011). *A kék vércse gyülekezéskori élőhely-használatának és táplálék-összetételének vizsgálata a Hevesi-síkon*. VII. Természetvédelmi Biológiai Konferencia, Debrecen.

3. Recensământ de barza albă (*Ciconia ciconia*)

Introducere

Barza albă (*Ciconia ciconia*) inițial era o specie aparținând de habitatele mlăștinoase, însă treptat s-a mutat spre așezările umane, unde își construiește cuibul pe copaci, coșuri de fum sau acoperișe de casă. În ultima perioadă barza albă își construiește cuibul aproape exclusiv pe stâlpi de electricitate. Fiind o pasăre populară de talie mare, care cuibărește în propierea omului, monitorizarea și evaluarea acestei specii este relativ ușoară.

În ultimul secol populația europeană a berzei albe, a arătat un declin semnificativ, mai ales în regiunile de vest a continentului. Pe baza datelor BirdLife International 2006, populația totală arată o tendință de creștere, doar în cazul unor populații locale se mai semnalează o scădere a efectivului.

În România se realizează evaluarea berzelor la fiecare zece ani, ultima evaluare având loc în 2014. În evaluarea din 2004 au fost evaluate 39 de județe și în 1994 localități s-au observat în total 4416 de cuiburi de barză albă, din care, în 3516 cuiburi s-au semnalat perechi cu pui.

Cele mai multe cuiburi ocupate s-au semnalat în județele Satu-Mare (462), Timiș (259) și Olt (259). După evaluarea națională cuiburile de barză erau construite în 83% pe stâlpi de electricitate, restul de 17% au fost construite pe coșuri de fum, hambare, grajduri sau copaci (Kósa, 2005).

În cazul cuiburilor construite pe stâlpi de electricitate s-a notat dacă pe acest stâlp era amplasat suport de cuib. Pe durata de zece ani (1994-2004) această număr aproape s-a dublat: numărul stâlpilor de electricitate cu suport pentru cuib din 45.72% a crescut la 83.51% (Kósa, 2005)

În regiuni mai mici s-au mai făcut observații și în afara evaluărilor cu periodicitatea de zece ani. În 2010 în Depresiunea Giurgeului, județul Harghita, s-au făcut astfel de evaluări regionale, unde asemănător rezultatelor naționale cele mai frecvente locuri folosite pentru construirea cuibului erau stâlpi de electricitate, 80.95% dintre cuiburi au fost observate pe stâlpi. În cele 15 localități evaluate au fost observate 54 de perechi cu pui. Pe baza parametrilor de reproducere, valorile găsite au arătat, că succesul de reproducere a berzei din Depresiunea Giurgeului poate susține o populație locală stabilă (Kósa & Szabó, 2011). Tot aceleași rezultate s-au arătat și în Bazinul râurilor Târnave (Kósa et al, 2005) și în Bazinul râului Hărtibaciu (Kósa & Papp, 2007)

Zona și metodele de evaluare

Pe durata evaluării am verificat fiecare localitate, din interiorul ariei semnalate și pe o zonă de 4 km de la limita ariei protejate. Numărarea efectivelor de berze s-a efectuat între 04.07.2014. și 14.07.2014, deoarece în această perioadă puii sunt destul de mari ca să poată fi numărați de pe sol, se ridică în cuib însă încă nu pot să zboare. În cazul fiecărui cuib am încercat să obținem date și de la localnici, mai ales de la cei care locuiesc în apropierea cuibului, cu scopul de a aduna date cât mai exacte. Pe durata evaluării am vizitat 82 de localități (Anexa 1.), în cazul acestora am parcurs fiecare stradă în parte ca să găsim toate cuiburile din localitatea respectivă.

Fiecare cuib a fost fotografiat și am înregistrat coordonatele geografice exacte cu ajutorul unui GPS de tip GarminGPSmap 62s. Pe lângă acestea s-au mai înregistrat alte caracteristici a cuibului:

- Numele localității și a județului
- Coordonatele exacte și altitudinea
- Date de cuibărire: pereche cu pui, pereche fără pui, barză solitară, cuib neocupat, numărul puilor în cuib, și numărul puilor morți
- Suportul cuibului: pe stâlp electric, pe stâlp electric cu suport metalic pentru cuib de barză, pe coș, pe grajd sau șură, pe coamă acoperiș sau pe copac
- Data observației

Pe baza datelor de cuibărire am calculat două valori referitoare la succesul de reproducere a berzelor. Prima valoare **Jza**, ce reprezintă media numărului de pui raportat numărului total de perechi – pereche cu pui și pereche fără pui. A doua valoare **JZm**, ce reprezintă media numărului de pui raportat numărului total de perechi clocitoare. După Burnhauser (1983), dacă aceste valori depășesc 2, respectiv 2.5, în acest caz populațiile de berze cuibăritoare este stabilă.

Rezultate

Situat la vest de orașul Timișoara, pe teritoriul sitului ROSPA0144 s-au găsit cele mai multe, în total 64 de cuiburi în 15 localități (Figura 5.). Din aceste 64 de cuiburi în 42 s-a semnalat o reproducere cu succes (65.6%), în 3 cuiburi pereche fără pui iar în 14 cuiburi au fost goale (Tabel 7.). În total am numărat 81 de pui, ce reprezintă o valoare de 1.8 Jza, care este sub valoarea minimă stabilită după Burnhauser (1983). Valoarea JZm are 1.929, care de asemenea este sub valoarea minimă.

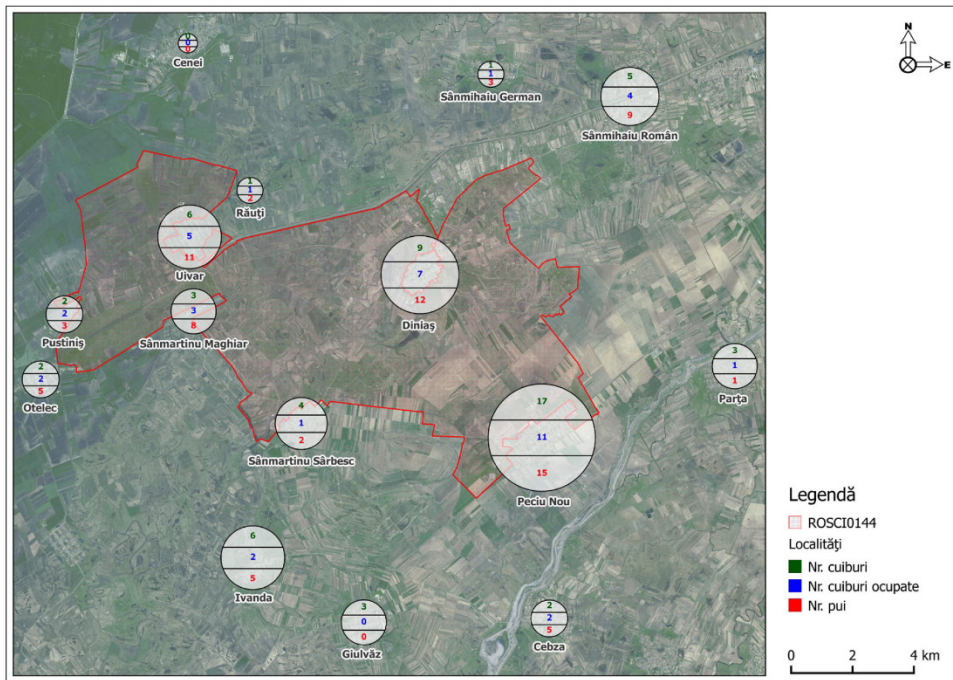

Figura 5. Numărul cuiburilor observate (verde), numărul cuiburilor ocupate (albastru) și numărul puilor de berze în localitățile din situl ROSPA0144 Uivar - Diniaș.

Fiecare cuib semnalat de pe această arie s-a observat pe stâlp de electricitate. Dintre acestea în 49 de cazuri (76.56%) erau montate și suporturi de cuib pe stâlp, iar în cazul a 13 cuiburi nu era prezent suport de cuib.

Tabel 7. Lista localităților din situl ROSPA0144 în care am găsit cuiburi de berze și datele acestora.

LOCALITATE	JUDEȚ (două litere)	** Cuib ocupat de:				Numărul puilor:	** Cuibul se găsește pe:					Data observației	
		Pereche cu pui	Pereche fără pui	Barză solitară	Cuib neocupat (gol)		Stâlp electric	Stâlp electric cu suport metalic pt.	Coș	Grajd sau șură	Coamă acoperiș		Copac
TOTAL		42	3	5	14	81	15	62	0	0	0	0	
Cenei	TM							1					7/1/2014
Uivar	TM	5			1	11	2	6					7/1/2014
Răuți	TM	1				2	1						7/1/2014
Sânmartinu Magiar	TM	3				8	1	4					7/1/2014
Sânmartinu Sârbesc	TM	1	1		2	2		4					7/1/2014
Peciu Nou	TM	11	1		5	15	1	18					7/1/2014
Diniaș	TM	7	1	1	0	12	1	11					7/1/2014
Sânmihaiu Român	TM	4			1	9	1	5					7/1/2014
Sânmihaiu German	TM	1				3		1					7/1/2014
Pustiniș	TM	2				3		2					7/1/2014
Otelec	TM	2				5		2					7/1/2014
Giulvăz	TM			2	1		3						7/1/2014
Ivanda	TM	2		1	3	5	3	4					7/1/2014
Cebza	TM	2				5	2						7/1/2014
Parța	TM	1		1	1	1		4					7/1/2014

Concluzii

În cazul berzelor albe cel mai frecvent factor de periclitate întâlnit este electrocutarea. Un procent semnificativ a berzelor își construiește cuibul pe stâlpi de joasă tensiune, datorită acestui fapt puii care învață să zboare pot suferi foarte ușor electrocutări, ceea ce le poate cauza și decesul. În timpul migrației, un procent semnificativ de mortalitate este cauzată tot de electrocutare, ce afectează mai ales indivizii de un an (van den Bossche 2002, Horváth 2010). Pentru a preveni electrocutarea berzelor, este indicat amplasarea suporturilor de cuib pe stâlpi de electricitate de joasă tensiune, ce poate înălța chiar cu 1 metru cuibul, crescând astfel distanța dintre cuib și instalația electrică. După evaluările din 2004-2005 din România, s-a constatat că doar 13,55% din cuiburi erau construite pe stâlpi cu suport de cuib (Kósa 2005). În cazul cuiburilor observate de noi mai mult de jumătate dintre ele (51,67%) erau construite pe suport de cuib amplasat pe stâlp, având în vedere datele colectate pe plan național la acel moment, se poate considera satisfăcătoare.

Printre alți factori de periclitate se mai pot enumera transformarea, reducerea și pierderea habitatelor de hrănire, otrăvirea, perturbarea și îndepărtarea cuiburilor.

Bibliografie

Kósa, F. (2005). *Rezultatele recensământului berzei albe (Ciconia ciconia) în România în 2004*. *Migrans*, 7(2), 1–3.

Kósa, F., & Papp, T. (2007). *Distribution, population size and dynamics of the white stork (Ciconia ciconia L.) in the. Hârtibaciu River basin (Transylvania, Romania)*. *Transylv. Rev. Syst. Ecol. Res*, 4, 169–178.

Kósa, F., Papp, T., & Pap, P. (2005). *Distribution, Population Size and Dynamics of the White Stork (Ciconia Ciconia Linnaeus , 1758) in the Târnava Rivers Basin (Romania)*. *Transylv. Rev. Syst. Ecol. Res.*, 2, 155–166.

Kósa, F., & Szabó, Z. D. (2011). *A fehér gólya (Ciconia ciconia L.) elterjedése, költése és populációdinamikája a Gyergyói-medencében. In A Gyergyói-medence: egy mozaikos táj természeti értékei* (pp. 215–228).

4. Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate deschise prin cartare teritorială

Introducere

În sezonul de reproducere zona de activitate a păsărilor este redusă la ariile de cuibărit și zonele adiacente acestora, numite și teritoriu. La începutul sezonului indivizii își marchează activ limitele teritoriale prin semnale și avertismente precum cântecul, care previne rivalii de a se apropia de teritoriul lor. Intrușii sunt alungați din teritoriu. Cântecul are și un alt scop important: atrage femelele din zonă, care își aleg partenerul și în funcție de cântec.

Teritoriul unei perechi poate fi identificat prin metoda cartării teritoriilor, care constă în vizitarea unei zone de mai multe ori, observarea comportamentelor teritoriale și notarea locației exacte pe hartă (Gregory et al., 2004; Sutherland et al., 2007).

Metoda poate fi folosită în cazul speciilor care manifestă comportament teritorial dar este adecvată și pentru specii rare sau cu detectabilitate mică, care nu pot fi inventariate prin metoda transectelor sau a punctelor fixe (Bibby et al., 1998). Metoda cartării teritoriilor nu dă rezultate bune în afara sezonului de reproducere, în cazul speciilor neteritoriale, pentru specii care folosesc mai multe teritorii într-un sezon sau în cazul în care teritoriile pot fi suprapuse.

Metoda a fost folosită prima oară în anii 1930 (Williams, 1936). După anii 1970 a devenit o metodă folosită la nivel extins (Batten & Marchant, 1976). Fiind o metodă exactă, dă rezultate bune și pentru monitorizare de lungă durată. Metoda este folosită cu succes în Elveția de timp îndelungat, unde începând cu anul 1999 sunt inventariate 268 pătrate în fiecare an (Kéry & Schmid, 2006).

Am folosit metoda cartării teritoriilor pentru inventarierea zonelor deschise și semideschise fiindcă este una dintre metodele cele mai precise pentru determinarea distribuției speciilor teritoriale. Folosind o altă metodă larg răspândită, ca de exemplu a metodei puncte fixe cu măsurarea distanțelor (cu trei categorii de distanță), nu am fi putut obține date exacte referitoare la abundența speciilor țintă. Am folosit pătrate de 1x1 km pentru inventarieri de teren. Principalele specii țintă pentru acest recensământ au fost sfrânciocul roșiatic (*Lanius collurio*), sfrânciocul cu fruntea neagră (*Lanius minor*), fâsa de câmp (*Anthus campestris*), ciocănițoarea de grădină (*Denrocoptes syriacus*) și silvia porumbacă (*Sylvia nisoria*), respectiv alte specii specifice habitatelor deschise și semideschise, incluse sau neincluse în Anexa 1 a Directivei de Păsări.

Metode

Observațiile au fost repetate de trei ori între 15 martie - 15 iunie, cu un interval de minim 10 zile între cele două observații. Astfel am acoperit perioada de reproducere a speciilor țintă. Observațiile au fost efectuate dimineața între orele 5 și 10, când activitatea păsărilor este cea mai intensă. Datele au fost colectate de pe 11 de pătrate de mărimea 1x1 km (Figura 6.).

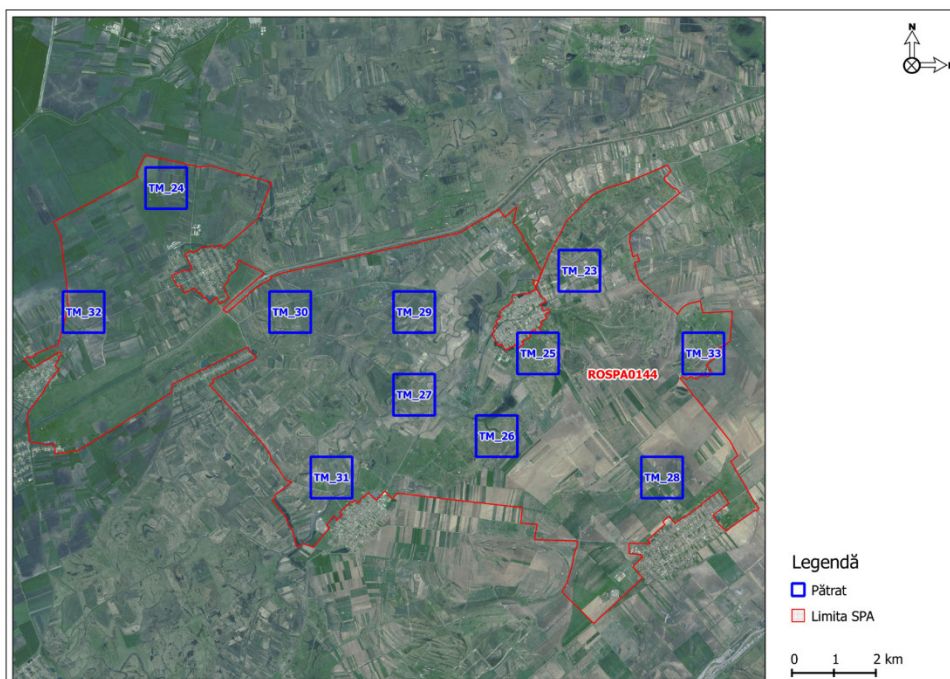

Figura 6. Localizarea pătratelor de 1x1 km folosite pentru cartarea teritorială în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Poziția geografică a speciilor observate a fost marcată pe o hartă satelitară cu o rezoluție mare. Pătratele au fost parcurse de fiecare dată pe trasee diferite, petrecând între 1 - 1.5 oră pe pătrat. Fiecare pătrat a fost împărțit pe 16 pătrate mai mici, cu ajutorul cărora am putut parcurge întreaga suprafață a pătratului foarte punctual, încercând să petrecem aceeași perioadă de timp în fiecare pătrat (Figura 7).

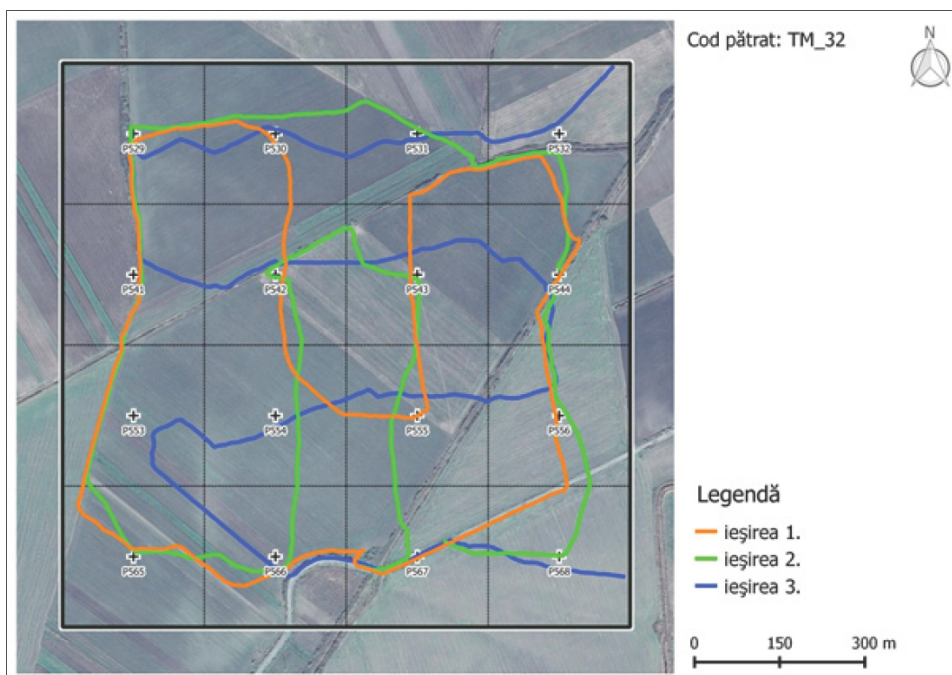

Figura 7. Hartă folosită pentru cartarea teritoriilor cu traseele celor 3 vizite.

Am notat fiecare individ care a manifestat comportament teritorial sau dacă am observat semne unei cuibării probabile. Speciile care au trecut în zbor peste pătrat nu au fost notate pe hartă, aceste observații au fost înregistrate ca date nesistematice. Pentru fiecare exemplar observat a fost notată specia, sexul (dacă era posibil de determinat), comportamentul: masculul cântător, cântare simultană, luptă teritorială între indivizi, adulți aducând mâncare pentru pui etc. Am notat mișcarea păsărilor pe hartă și poziția exactă a cuiburilor identificate. După terminarea inventarierii, cele trei hărți au fost unite pe o altă hartă, unde am centralizat toate datele colectate pe teren pentru fiecare specie în parte. Pentru o diferențiere ușoară la interpretarea rezultatelor, indivizii notați au fost numerotați în funcție de perioada observațiilor. În cazul în care au fost notate trei observații consecutive și apropiate pe hartă, am identificat un teritoriu cu certitudine. Două observații consecutive însemnau teritoriu potențial sau sigur, în funcție de comportamentul indivizilor. Am indicat un număr minim și maxim de teritorii posibile în fiecare pătrat pentru toate speciile observate (Figura 8.).

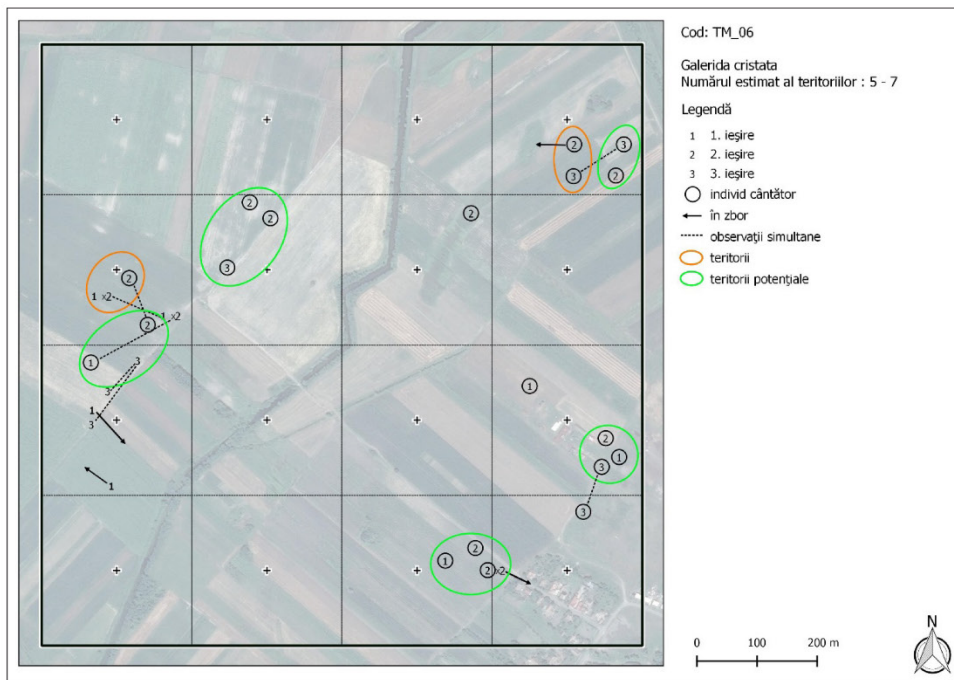

Figura 8. Observațiile a celor trei cartări de teritoriu unificate pe o hartă.

Am utilizat numărul minim și maxim de teritorii pentru calcularea valorilor medii pentru fiecare specie în fiecare sit. Această valoare a fost împărțită cu 100 (deoarece mărimea pătratului este de 1 km²) pentru a obține valoare medie per hectar de perechi cuibăritoare.

Rezultate

În cursul evaluării am parcurs cele 11 de pătrate de trei ori. Pe baza acestor date am reușit să estimăm densitatea pentru 17 specii, dintre care 2 specii sunt specii țintă. Interpretarea rezultatelor în cazul speciilor rare sau cu detectabilitate redusă depinde de frecvența prezenței speciilor în pătrate. Rezultatele evaluărilor referitoare la speciile țintă sunt prezentate în Tabelul 8. Lista celorlalte specii poate fi găsită în Tabelul 9.

Tabel 8. Numărul pătratelor unde speciile țintă au fost prezente în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. pătratelor unde speciile țintă au fost prezente
Fâsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	5
Sfrâncioc roșiatic	<i>Lanius collurio</i>	4
Total		9

Tabel 9. Numărul pătratelor unde au fost prezente speciile nelistate în Formularul standard al sitului ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. pătratelor unde speciile au fost prezente
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	7
Lăcar de stuf	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	2
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	11
Prepeleț	<i>Coturnix coturnix</i>	5
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	5
Presură de stuf	<i>Emberiza schoeniclus</i>	6
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	3
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	1
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	4
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	4
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	8
Coțofană	<i>Pica pica</i>	9
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	1
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	3
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	8

Pentru determinarea densității am utilizat valoarea medie a numărului minim și maxim de teritorii din fiecare cvadrat. Densitatea medie a speciilor țintă pe hectar a fost calculată folosind aceste 2 valori prin calcularea mediei și deviației standard împărțit cu 100 (Tabel 10.). Densitatea celorlalte specii este prezentată în Tabel 11.

Tabel 10. Densitatea medie (pereche/hectar) și deviația standard (DS) a speciilor țintă în situl ROSPA0144 Uivar - Diniăș.

Denumire populară	Denumire științifică	PER/HA	SD
Fâsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	0.005	0.00227
Sfrâncioc cu frunte neagră	<i>Lanius collurio</i>	0.00273	0.00182

Tabel 11. Densitatea medie (pereche/hectar) și deviația standard (DS) a speciilor nelistate în Formularul standard al sitului ROSPA0144 Uivar - Diniăș.

Denumire populară	Denumire științifică	PER/HA	SD
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	0.01272727	0.00545455
Lăcar de stuf	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	0.00227273	0.00227273
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	0.15909091	0.02
Prepelița	<i>Coturnix coturnix</i>	0.00454545	0.00272727
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	0.00227273	0.00227273
Presură de grădină	<i>Emberiza hortulana</i>	0	0
Presură de stuf	<i>Emberiza schoeniclus</i>	0.00318182	0.00227273
Frunzăriță galbenă	<i>Hippolais icterina</i>	0	0
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	0.00727273	0.00181818
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	0.00136364	0.00045455
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	0.01590909	0.00318182
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	0.01318182	0.00318182
Potârniche	<i>Perdix perdix</i>	0	0
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	0.01363636	0.00454545
Coțofană	<i>Pica pica</i>	0.02181818	0.00727273
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	0.00045455	0.00045455
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	0.00818182	0.00181818
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	0.01363636	0.00545455

Bibliografie

Batten, L. a., & Marchant, J. H. (1976). *Bird Population Changes for the Years 1973–74*. *Bird Study*, 23(1), 11–20.

Bibby, C., Jones, M., & Marsden, S. (1998). *Expedition Field Techniques. Bird Surveys*. London: Expedition Advisory Centre, Royal Geographical Society.

Gregory, R. D., Gibbons, D. W., & Donald, P. F. (2007). *Bird census and survey techniques*. In *Bird Ecology and Conservation: A Handbook of Techniques* (pp. 17–56).

Kéry, M., & Schmid, H. (2006). *Estimating species richness: Calibrating a large avian monitoring programme*. *Journal of Applied Ecology*, 43(1), 101–110.

Sutherland, W. J., Newton, I., & Green, R. E. (2007). *Bird Ecology and Conservation: A Handbook of Techniques*. United States: Oxford University Press.

Williams, A. B. (1936). *The Composition and Dynamics of a Beech-Maple Climax Community*. *Ecological Monographs*, 6(3), 318–408.

5. Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede

Introducere

Habitatele acvatice sunt foarte bogate în surse de hrană, motiv din care și speciile terestre le vizitează în mod regulat (Weller, 2014). În afara sezonului de cuibărire ele joacă un rol important și în perioada de migrație, când sunt folosite ca loc de odihnă. Datorită dinamicii mișcărilor speciilor acvatice, o singură ieșire de obicei nu reflectă în mod corespunzător importanța ariei respective. Pentru a cunoaște mai bine răspândirea, abundența și dinamica în timp a speciilor legate de habitatele umede, este nevoie de recensăminte repetate periodic.

Păsările de apă sunt folosite ca și bioindicatori al schimbărilor petrecute în mediul înconjurător (Amat & Green, 2010). Fiind plasate pe etajele superioare al rețelei trofice, ele arată în mod sensibil toate schimbările petrecute pe etajele inferioare. Marea majoritate ale ariilor noastre țintă se află în imediata vecinătate a localităților și sunt înconjurate de zone agricole întinse. Astfel există o mare posibilitate ca materialele chimice (ca de exemplu derivați de fosfor sau nitrogen) folosite în agricultură sau apa menajeră să ajungă în apă, cauzând contaminări sau eutrofizare. O legătură concretă a fost arătată într-un studiu efectuat în Spania, unde cercetătorii au arătat ca abundența corcodelului mare (*Podiceps cristatus*) se schimbă corelat de cantitatea îngrășămintelor cu nitrogen folosite pe parcelele agricole din împrejurimi (Fernández et al., 2005). Nitrogenul se dizolvă în apele freactice și poate ajunge la distanțe considerabile de la sursă.

Protecția habitatelor acvatice și a habitatelor umede care găzduiesc specii de păsări este garantată de către Convenția de la Ramsar. Convenția a fost semnată de către 18 țări, care erau îngrijorați de declinul accentuat al speciilor de apă, cauzată de transformarea și dispariția habitatelor acvatice. Scopul principal al Convenției era ca aceste habitate să fie conservate și utilizarea lor să fie sustenabilă pe termen lung. Astăzi sunt deja 136 de țări care au semnat această Convenție. Fiecare țară membră are obligația să desemneze măcar o zonă în lista ariilor acvatice de importanță internațională și să țină cont de acest statut în proiectarea proceselor de utilizarea terenurilor sau alte investiții infrastructurale.

România a semnat Convenția Ramsar în anul 1991 și a desemnat de atunci 19 arii pe lista Ariilor de importanță internațională, cu o suprafață totală de 1.156.448 hectare.

Materiale și metode

Unele specii (ca de exemplu corcodeii, rațele, lișița, chirigițe) care înoată pe suprafața luciului de apă sau își procură hrana zburând pe deasupra apei sunt ușor de observate. Sunt însă alte specii care au un mod de viață mai secretuos, se mișcă ascuns în stuf sau vegetație palustră și nici nu vocalizează foarte des (ca de exemplu buhaiul de baltă, stârc pitic, creșteții). Pentru ele este necesară vizitarea de multe ori a ariilor studiate pentru a spori șansele de detectare (Kohl, 2011).

Recensământul speciilor legate de habitate acvatice a fost efectuată în perioada 1 aprilie – 31 august. Zonele acvatice desemnate au fost vizitate în fiecare două săptămâni, când am notat fiecare specie acvatică. Observațiile au fost făcute dimineața devreme sau după masă când păsările sunt cel mai active.

Rezultate

Pe această arie am evaluat periodic 4 transecte. Din acestea un transect (WE_TR_3) era selectat pe digul râului Bega, acoperând în totalitate secțiunea râului aflat pe aria ROSPA0144. Al doilea transect (WE_TR_2) era situat pe malul Canalului Mare, acesta pornind de pe digul sudic al râului Bega, celelalte două transecte (WE_TR_4-5) erau situate pe canale și lacuri cu ape stagnante aflat în limita vestica a localității Sânmartinu Sârbesc

În continuare am evaluat 11 puncte de observare în recensământul de specii cuibăritoare în habitate umede, puncte de pe care am evaluat lacurile aflate în vecinătatea localităților (Figura 9.).

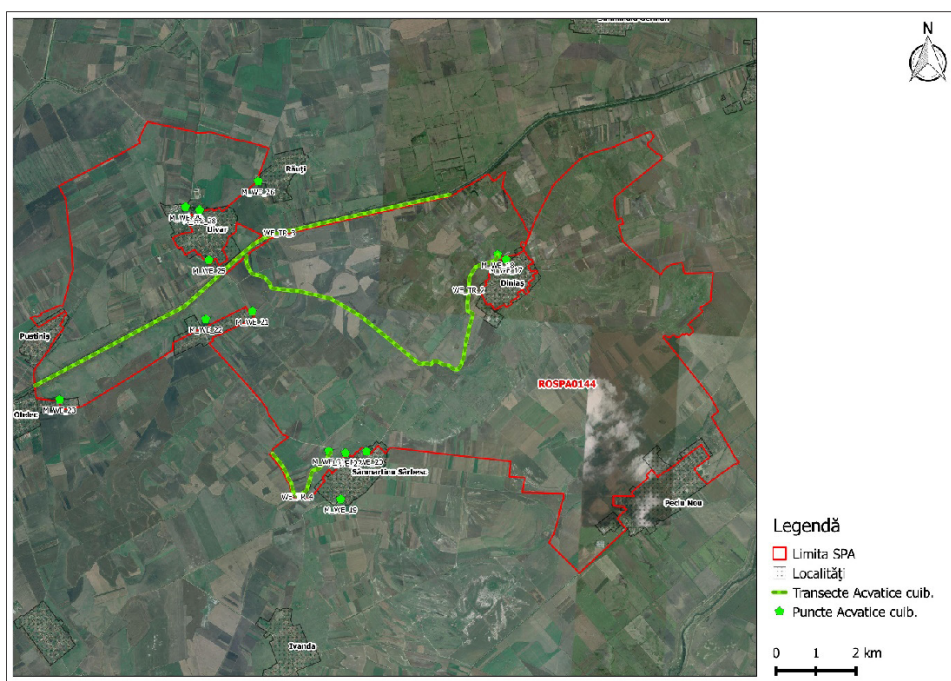

Figura 9. Transectele selectate în recensământului de specii cuibăritoare în habitate umede de pe aria ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Pe urma evaluărilor pe această arie am observat 103 specii, cele mai multe specii fiind prezente pe transectul de pe digul râului Bega, în total 84 de specii. Cel mai mare număr de exemplare erau prezente pe arie speciile: rândunica (516 de exemplare), pescăruș râzător (476 de exemplare), rața mare (450 de exemplare) și lăcarul mare (429 de exemplare).

Am notat prezența a două specii care sunt listate ca specii acvatice cuibăritoare în Formularul standard a sitului (Tabel 12.). Din cele 101 alte specii observate în cadrul acestei metode au fost 10 specii care figurează în Formularul standard al sitului (Tabel 13.).

Tabel 12. Speciile acvatice și cele care preferă habitatele umede observate cu ocazia recensământului de specii cuibăritoare în habitate umede de pe ariile evaluate.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	24
Piciorong	<i>Himantopus himantopus</i>	189
Total		213

Tabel 13. Lista și numărul de exemplare a speciilor observate cu ocazia recensământului de specii cuibăritoare în habitate umede. Sunt marcate cu galben acele specii care apar în Formularul standard, dar nu sunt acvatice sau nu sunt menționate ca cuibăritoare (inclusiv paginile următoare).

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	1
Lăcar mare	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	429
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	122
Lăcar mic	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	195
Lăcar de stof	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	36
Fluierar de munte	<i>Actitis hypoleucos</i>	31
Pițigoi codat	<i>Aegithalos caudatus</i>	12
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	3
Pescăraș albastru	<i>Alcedo atthis</i>	9
Rață mare	<i>Anas platyrhynchos</i>	450
Rață cărăitoare	<i>Anas querquedula</i>	46
Fâsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	2
Egretă mare	<i>Ardea alba</i>	42
Stârc cenușiu	<i>Ardea cinerea</i>	72
Stârc roșu	<i>Ardea purpurea</i>	15
Stârc galben	<i>Ardeola ralloides</i>	4
Cucuvea	<i>Athene noctua</i>	5
Rață cu cap castaniu	<i>Aythya ferina</i>	3
Rață roșie	<i>Aythya nyroca</i>	10
Buhai de baltă	<i>Botaurus stellaris</i>	6
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	4
Fugaci roșcat	<i>Calidris ferruginea</i>	6
Sticlete	<i>Carduelis carduelis</i>	12
Florinte	<i>Carduelis chloris</i>	2
Prundăraș gulerat mic	<i>Charadrius dubius</i>	5
Chirighiță cu obraz alb	<i>Chlidonias hybridus</i>	39
Chirighiță cu aripi albe	<i>Chlidonias leucopterus</i>	2
Pescăruș răsător	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	476
Erete de stof	<i>Circus aeruginosus</i>	21
Porumbel de casă	<i>Columba livia f. domestica</i>	26

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Porumbel gulerat	<i>Columba palumbus</i>	62
Cioară de semănătură	<i>Corvus frugilegus</i>	5
Stâncuță	<i>Corvus monedula</i>	1
Prepeliță	<i>Coturnix coturnix</i>	5
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	70
Pițigoi albastru	<i>Cyanistes caeruleus</i>	12
Lebădă de vară	<i>Cygnus olor</i>	26
Lăstun de casă	<i>Delichon urbicum</i>	1
Ciocănitore pestriță mare	<i>Dendrocopos major</i>	2
Egretă mică	<i>Egretta garzetta</i>	44
Presură sură	<i>Emberiza calandra</i>	44
Presură de stof	<i>Emberiza schoenoides</i>	9
Măcăleandru	<i>Erithacus rubecula</i>	3
Șoimul rândunelilor	<i>Falco subbuteo</i>	1
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	16
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	19
Muscar gulerat	<i>Ficedula albicollis</i>	6
Muscar negru	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
Cinteză	<i>Fringilla coelebs</i>	1
Lișiță	<i>Fulica atra</i>	115
Ciocârlan	<i>Galerida cristata</i>	2
Becațină comună	<i>Gallinago gallinago</i>	2
Găinușă de baltă	<i>Gallinula chloropus</i>	119
Rândunică	<i>Hirundo rustica</i>	516
Stârc pitic	<i>Ixobrychus minutus</i>	17
Sfrâncioc roșiatic	<i>Lanius collurio</i>	16
Sfrâncioc cu frunte neagră	<i>Lanius minor</i>	13
Grelușel de stof	<i>Locustella luscinioides</i>	102
Grelușel pătat	<i>Locustella naevia</i>	2
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	191
Prigorie	<i>Merops apiaster</i>	69
Codobatură albă	<i>Motacilla alba</i>	4
Codobatură galbenă	<i>Motacilla flava</i>	74
Muscar sur	<i>Muscicapa striata</i>	20
Culic mare	<i>Numenius arquata</i>	156
Stârc de noapte	<i>Nycticorax nycticorax</i>	150

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observați
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	37
Pițigoi mare	<i>Parus major</i>	15
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	5
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	72
Cormoran mare	<i>Phalacrocorax carbo</i>	3
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	11
Bătăuș	<i>Philomachus pugnax</i>	636
Codroș de munte	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	2
Pitulice mică	<i>Phylloscopus collybita</i>	8
Pitulice sfârâitoare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	14
Pitulice fluierătoare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	1
Coțofană	<i>Pica pica</i>	74
Cârstel de baltă	<i>Rallus aquaticus</i>	18
Ciocântors	<i>Recurvirostra avosetta</i>	2
Aușel cu cap galben	<i>Regulus regulus</i>	1
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	82
Lăstun de mal	<i>Riparia riparia</i>	13
Mărăcinar mare	<i>Saxicola rubetra</i>	5
Mărăcinar negru	<i>Saxicola rubicola</i>	2
Chiră de baltă	<i>Stema hirundo</i>	2
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	51
Turturică	<i>Streptopelia turtur</i>	2
Gaur	<i>Stumus vulgaris</i>	166
Silvie cu cap negru	<i>Sylvia atricapilla</i>	63
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	29
Silvie mică	<i>Sylvia curruca</i>	16
Corcodel mic	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	5
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	7
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	82
Fluierar de mlaștină	<i>Tringa glareola</i>	233
Fluierar cu picioare verzi	<i>Tringa nebularia</i>	5
Fluierar cu picioare roșii	<i>Tringa totanus</i>	3
Mierlă	<i>Turdus merula</i>	3
Pupăză	<i>Upupa epops</i>	26
Nagăț	<i>Vanellus vanellus</i>	323
Total		2017

Bibliografie

Amat, J. a, & Green, A. J. (2010). *Waterbirds as Bioindicators of Environmental Conditions. Conservation Monitoring in Freshwater Habitats: Practical Guide and Case Studies*, 45–52. http://doi.org/10.1007/978-1-4020-9278-7_5

Bolduc, F., & Afton, A. D. (2008). *Monitoring waterbird abundance in wetlands: The importance of controlling results for variation in water depth*. *Ecological Modelling*, 216(3-4), 402–408. <http://doi.org/10.1016/j.ecolmodel.2008.05.007>

Fernández, J. M., Selma, M. A. E., Aymerich, F. R., Sáez, M. T. P., & Fructuoso, M. F. C. (2005). *Aquatic birds as bioindicators of trophic changes and ecosystem deterioration in the Mar Menor lagoon (SE Spain)*. *Hydrobiologia*, 550(1), 221–235. <http://doi.org/10.1007/s10750-005-4382-0>

Kohl, P. (2011). *Monitoring your wetland: a primer to site-level monitoring activities for volunteer coordinators - Birds*. Retrieved from <http://clean-water.uwex.edu/pubs/pdf/Birds.pdf>

Weller, M. W. (2014). *Wetland Birds: Habitat Resources and Conservation Implications. Igarss 2014*. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. <http://doi.org/10.1007/s13398-014-0173-7.2>

<http://www.ramsar.hu/egyezmeny.htm>

<http://www.ramsar.org/wetland/romania>

<http://www.wetlands.org/>

6. Evaluarea distribuției prin efectuarea observațiilor în puncte fixe

Introducere

Multe habitate se transformă sau dispar, mai ales datorită agriculturii intensive. Folosirea excesivă a pesticidelor, mecanizarea, suprapășunatul sau omogenizarea peisajului exercită un efect negativ asupra populațiilor de păsări. Deoarece aproape fiecare specie de pasăre reacționează în mod sensibil la schimbările mediului înconjurător, ele pot fi folosite ca organisme indicatoare (Gregory et al, 2010, Gregory et al, 2005, <http://www.ebcc.info/>). Urmărind schimbările populațiilor de păsări în mai multe habitate, se pot calcula indici de biodiversitate care reflectă starea unei regiuni mai extinse (Erdős et al, 2007).

Efectele schimbării în mediul înconjurător pot fi cunoscute numai dacă sunt urmărite în mod continuu. Primul program de monitoring al păsărilor comune a fost lansat în 1966, în Anglia, exemplu care a fost urmat în anii următori de mai multe țări Europene. Azi, aceste programe sunt coordonate sub egida proiectului Monitorizarea Pan Europeană a Păsărilor Comune (Pan European Common Bird Monitoring Scheme), cu 28 de țări participante în anul 2015. În România, programul Monitorizarea Păsărilor Comune a fost lansat în anul 2006 (SOR/Birdlife International & Grupul Milvus, 2014). Metodele standard folosite de către acest program au fost adoptate și folosite și în cadrul acestui proiect.

Monitorizarea și recensământul populațiilor de păsări cântătoare se face în mod general prin utilizarea a trei metode principale: cartarea teritorială, metoda transectelor sau metoda punctelor fixe. Cartarea teritorială este metoda cea mai precisă, însă necesită mult timp. De aceea este folosită numai în evaluarea zonelor mai mici sau o formă simplificată, acolo unde este importantă calcularea exactă a mărimii populațiilor. Metoda transectelor este folosită mai ales în habitate omogene sau unde este importantă estimarea densității speciilor țintă. Folosirea punctelor fixe este metoda ideală pentru habitate mixte și pentru acoperirea unei arii mai întinse, pentru estimarea densității relative (Sutherland et al, 2007).

Material și metode

Pentru a determina distribuția a mai multor specii de păsări am folosit metoda punctelor fixe. În total, au fost desemnate 40 puncte (Figura 10.).

Punctele de observație au fost vizitate dimineața între orele 5-10. Pe fiecare punct am petrecut 5 minute și am notat fiecare pasăre văzută sau auzită în patru categorii de distanțe: în interiorul cercului cu rază de 50 metri, între 50-100 metri, peste 100 de metri și indivizii care a zburat deasupra cercului de observare fără aterizare. Fiecare punct a fost vizitat de două ori în perioada 15 aprilie – 15 mai și 16 mai – 15 iunie, cu condiția să fie minim 15 zile între cele două observații

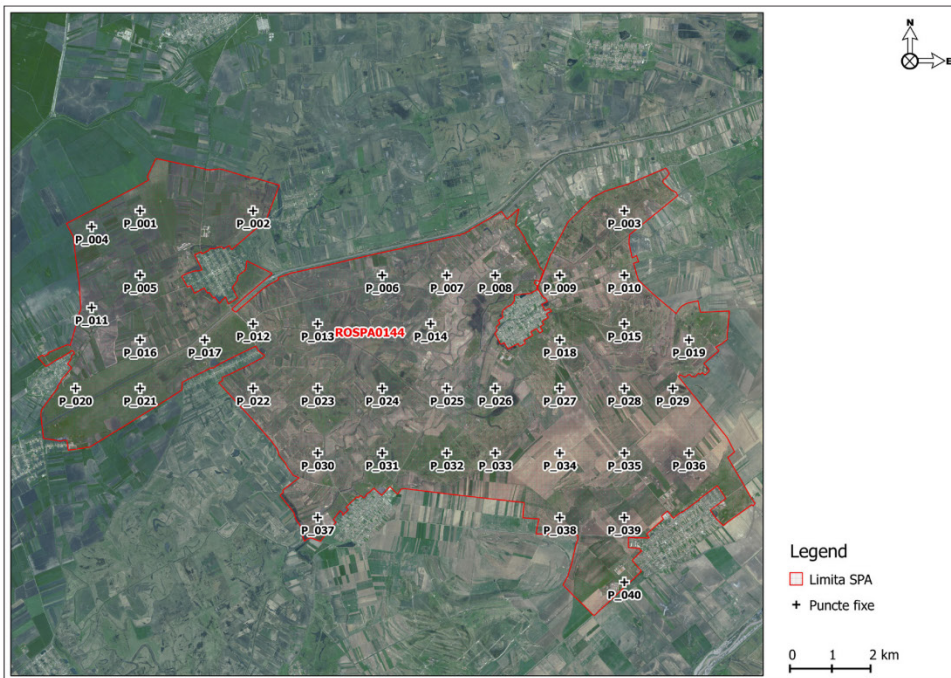

Figura 10. Localizarea punctelor de observare folosite în cadrul metodei punctelor fixe în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Rezultate

Datele culese prin metoda punctelor fixe au fost folosite mai ales pentru a îmbunătăți hărțile de distribuție și pentru a determina zonele cu diversitate redusă. În afara celor care au fost observate în zbor, observațiile au fost comparate la cele două ieșiri și am considerat în analize valorile unde specia respectivă a fost observată în număr mai mare. Din aceste date am calculat indicii de diversitate Shannon-Wiener. Interpolând valorile de diversitate (cu metoda Invers Distance Weighted) am încercat să determinăm zonele de diversitate mică sau mai mare în situările studiate.

Au fost înregistrate 22 de specii pe 40 de puncte. În afara celor notate în zbor, am observat în total 564 indivizi.

Tabel 14. Numărul de indivizi al speciilor de păsări listate în Formularul standard, observate prin metoda „Evaluarea distribuției speciilor de păsări prin efectuarea observațiilor în puncte fixe” pe parcursul a celor două ieșiri.

Denumire populară	Denumire științifică	ROSPA0144	
		1.	2.
Fâsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	0	1

Tabel 15. Lista și numărul de exemplare a speciilor nelistate în Formularul standard, observate prin metoda punctelor fixe în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Ieșire	
		1.	2.
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	6	5
Lăcar de stuf	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	0	1
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	107	123
Porumbel de stâncă	<i>Columba livia</i>	6	6
Stâncuță	<i>Corvus monedula</i>	2	0
Cioară grivă	<i>Corvus comix</i>	1	0
Prepelița	<i>Coturnix coturnix</i>	18	33
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	18	17
Presură galbenă	<i>Emberiza citrinella</i>	3	0
Presură de stuf	<i>Emberiza schoeniclus</i>	2	0
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	10	7
Presură sură	<i>Miliaria calandra</i>	31	40
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	1	4
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	3	3
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	4	1
Cormoran mare	<i>Phalacrocorax carbo</i>	0	2
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	18	20
Coțofană	<i>Pica pica</i>	10	38
Boicuş	<i>Remiz pendulinus</i>	2	2
Guguştiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	1	5
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	5	8

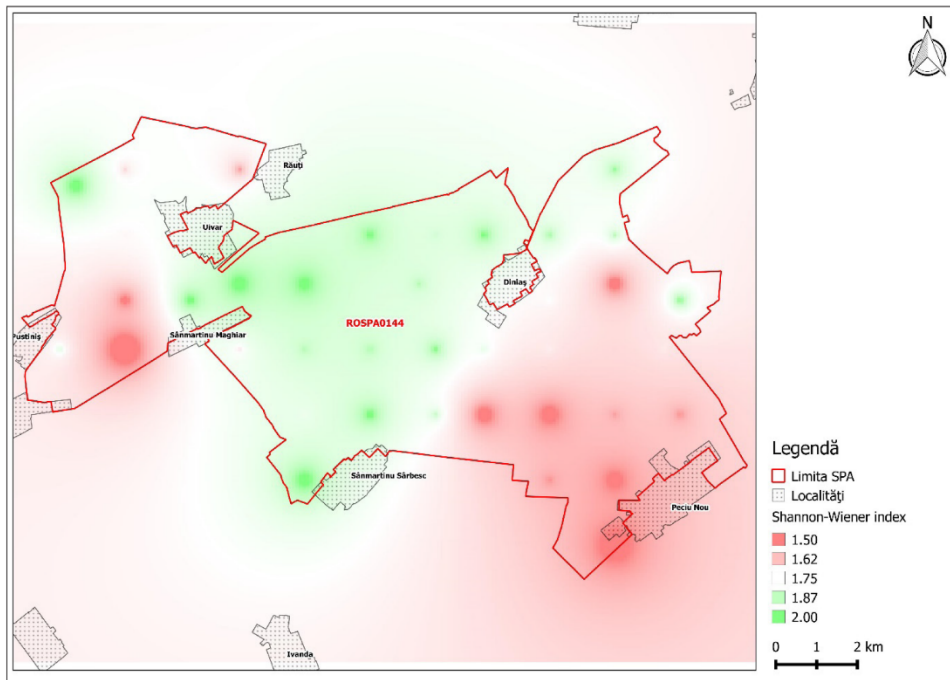

Figura 11. Indicele Shannon-Wiener pe situl ROSPA0144 Uivar-Dinaș.

Bibliografie

Erdős, S., Szép, T., Báldi, A., & Nagy, K. (2007). *Mezőgazdasági területek felszínborításának és tájszerkezetének hatása három madárfaj gyakoriságára*. *Tájökológiai Lapok*, 5(1), 161–172.

Gregory, R. D., & Strien, A. Van. (2010). *Wild Bird Indicators: Using Composite Population Trends of Birds as Measures of Environmental Health*. *Ornithological Science*, 9(1), 3–22. <http://doi.org/10.2326/osj.9.3>.

Gregory, R. D., van Strien, A., Vorisek, P., Gmelig Meyling, A. W., Noble, D. G., Foppen, R. P. B., & Gibbons, D. W. (2005). *Developing indicators for European birds*. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B, Biological Sciences*, 360(1454), 269–288. <http://doi.org/10.1098/rstb.2004.1602>.

Societatea Ornitologică Română/Birdlife România - Asociația "Grupul Milvus." (2014). *Ghid standard de monitorizare a speciilor de păsări de interes comunitar din România* (Ministerul). București, România: SC Noi Media Print SA.

Sutherland, W. J., Newton, I., & Green, R. E. (2007). *Bird Ecology and Conservation: A Handbook of Techniques*. United States: Oxford University Press.

<http://www.ebcc.info/>

7. Recensământul păsărilor răpitoare cuibăritoare

Introducere

Speciile răpitoare diurne de obicei cuibăresc în densități mici, țin teritorii întinse și în ciuda mărimii lor sunt relativ greu de văzute. Din aceste cauze, metodele generale folosite pentru evaluarea speciilor cântătoare nu sunt aplicabile și pentru ele.

Forsman și Solonen (1984) descriu patru metode care se pot aplica pentru recensământul păsărilor răpitoare în perioada de reproducere: observații de pe un punct înalt, căutarea semnelor de cuibărire în zonele potențiale (Sutherland, 2007), estimarea prin numărul adulților transportând hrană și detectarea puilor/juvenililor care vocalizează cerând hrană.

Aceste metode sunt aplicabile cu mai multă sau mai puțină eficiență la diferite specii. De exemplu în cazul șorecarului comun (*Buteo buteo*), vocea juvenililor nu rezultă estimări precise, pentru că hoinărec departe de cuibul natal. Pentru ele cea mai eficientă metodă este numărarea perechilor în dans nupțial.

Material și metode

Recensământul speciilor răpitoare diurne a fost efectuată pe 13 de puncte de observație (Figura 12.).

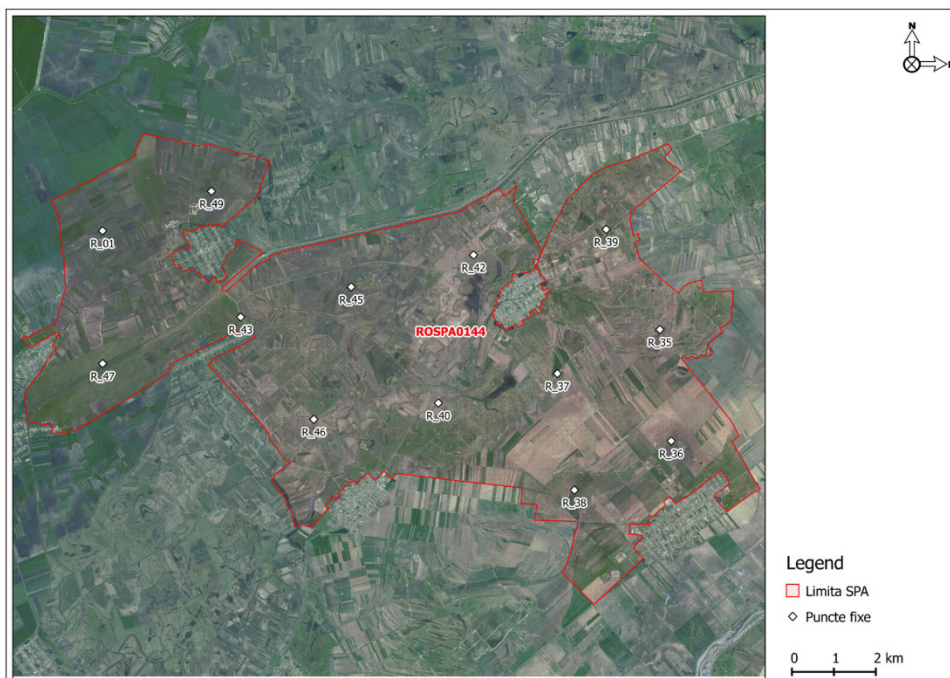

Figura 12. Localizarea punctelor de observare folosite în cadrul metodei Recensământul păsărilor răpitoare cuibăritoare în situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Observațiile au fost făcute înainte de masă între orele 9-12 și după masă între orele 15-18, când sunt cele mai active (Bibby, 1998). Fiecare punct a fost vizitat de două ori în perioadele 15 mai – 15 iunie și 15 iunie – 15 iulie, cu condiția ca între cele două ieșiri să fie petrecute minim 15 zile. Pe parcursul observațiilor am folosit hărți satelitare imprimate pe hârtie, unde a fost marcat punctul de observație, precum și limitele cercurilor cu raza de 500, 1000 și 1500 de metri în jurul punctului (Figura 13.). Pe aceste hărți am notat locația exactă unde au fost observate păsările, precum și direcția lor de zbor.

Rezultate

Cele mai multe puncte de observații au fost plasate pe acest sit, unde am observat în total 6 specii de răpitoare diurne (Tabel 16.). Cele mai comune au fost eretele de stuf (30 de exemplare) și șorecarul comun (4 de exemplare). De pe puncte a fost văzut o singură dată șoimul dunărean, însă în cadrul observațiilor nesistematice încă de două ori – posibil deci să cuibărească pe sit.

Nici o specie observată nu apare în Formularul standard al sitului.

Tabel 16. Speciile și numărul de indivizi observate pe parcursul recensământului păsărilor răpitoare diurne pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. Indivizi observate
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	4
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	30
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	1
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	1
Șoimul rândunelilor	<i>Falco subbuteo</i>	1
Gaie neagră	<i>Milvus migrans</i>	1
Total		38

Bibliografie

Bibby, C., Jones, M., & Marsden, S. (1998). *Expedition Field Techniques BIRD SURVEYS*. London: Expedition Advisory Centre, Royal Geographical Society. <http://doi.org/10.1073/pnas.0809077106>

Forsman, D., & Solonen, T. (1984). Censusing breeding raptors in southern Finland: methods and results. *Ann. Zool. Fennici*.

Sutherland, W. J., Newton, I., & Green, R. E. (2007). *Bird Ecology and Conservation: A Handbook of Techniques*. United States: Oxford University Press.

8. Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor acvatice

Introducere

Pentru păsările migratoare pe lângă calitatea zonelor de cuibărit și a zonelor de iernare sunt importante și zonele de odihnă și hrănire vizitate în timpul migrației. În cazul păsărilor acvatice, bineînțeles, o importanță majoră au habitatele acvatice. Datorită activităților antropogene numeroase habitate de acest tip sunt expuse la o perturbare semnificativă, rezultând schimbarea sau chiar dispariția completă a acestora (Weller, 2014).

Scopul monitorizării păsărilor acvatice este de a dobândi cunoștințe despre importanța unei anumite zone din punctul de vedere a speciilor migratoare: ce fel de specii și în ce abundență se găsesc în aceste zone și în ce măsură le folosesc pentru hrănire și odihnă. Acoperind întreaga perioadă de migrație, prin monitorizări regulate se pot obține informații despre dinamica migrației la diferite specii din aceste zone. Numeroase caracteristici a habitatelor pot influența folosirea diferitelor suprafețe de apă de către păsări în această perioadă. Una dintre aceste caracteristici este adâncimea apei și fluctuațiile nivelului de apă. Nivelul de apă determină în mod direct prezența diferitelor specii: speciile cu gâtul și cu piciorul lung, sau speciile scufundătoare utilizează apele mai adânci, pe când speciile de mărime mai mică ca și limicolele preferă apele de adâncime mică. Un alt factor important este prezența vegetației, deoarece acesta asigură loc de hrănire și adăpost păsărilor acvatice, diminuând astfel perturbarea antropogenă. Dimensiunea habitatului poate influența numărul de indivizi de specii acvatice. În cazul zonelor umede de dimensiune mare se pot forma habitate mai heterogene, astfel creând zone adecvate de hrănire și odihnă pentru mai multe specii acvatice (Ma et al, 2010).

Evaluarea speciilor de păsări acvatice se efectuează în perioada septembrie-martie, în această perioadă trec majoritatea speciilor migratoare europene prin țara noastră. După aderarea la Convenția de la Ramsar (1991), România și-a asumat protecția zonelor umede și a habitatelor speciilor de păsări acvatice (www.ramsar.org). Deși cele mai multe specii migratoare nu cuibăresc pe teritoriul țării, sunt prezente doar în trecere, și zonele studiate de noi nu sunt incluse în lista zonelor umede de importanță internațională, merită acordarea atenției tuturor zonelor care sunt folosite de către aceste specii.

Scopul monitorizării a fost de a obține informații despre importanța a 6 arii Natura 2000 evaluate de către noi, din punctul de vedere a migrației speciilor de păsări acvatice, ce fel de specii sunt prezente în această perioadă, și care sunt acele habitate care sunt cel mai frecventate de aceste păsări.

Materiale și metode

Pasajul de toamnă

Am selectat toate zonele umede cunoscute pentru o monitorizare săptămânală, unde am observat speciile care se hrănesc, respectiv se odihnesc în timpul migrației pe aceste arii. Habitatele acvatice observate de către noi au fost împărțite în trei categorii: lacuri, canale (pârâuri) și râuri. În cazul lacurilor punctele de observare au fost amplasate în locuri cu o bună vizibilitate pe întreaga suprafață a lacului. Deoarece au existat doar lacuri cu suprafețe mici, am considerat suficient un punct de observare la fiecare lac. La canale și râuri ca și metodă de observare am folosit tot puncte de observare. În cazul canalelor și râurilor mai lungi, au fost selectate mai multe puncte de observare de-a lungul cursului de apă, încercând să fie amplasate pe locații ca și poduri sau diguri, de unde aveam o vizibilitate bună pe o secțiune lungă a râului.

Observarea păsărilor acvatice, în migrația de toamnă a fost efectuată în perioada 18 august - 26 octombrie, iar pentru migrația de primăvară în perioada 31 martie – 25 mai. Vizitarea punctelor de observare a fost efectuată cu o periodicitate săptămânală, zece ocazii în total. Pe fiecare punct de observare am stat 5 minute, timp în care am notat toate speciile zonelor umede observate, de exemplu erete de stuf (*Circus aeruginosus*), uligan pescar (*Pandion haliaetus*), de asemenea s-au notat pe o altă listă toate celelalte specii observate pe aceste puncte.

Cu ocazia observărilor am notat nu doar speciile observate și numărul acestora, ci și nivelul apei, condițiile meteorologice (vânt, nebulozitate, vizibilitate) și efectul presupus a acestora asupra păsărilor. În plus am înregistrat track/uri GPS la fiecare ieșire și în fiecare ocazie am fotografiat punctele de observare. Am notat în jurnalele de teren orice fenomen negativ sau factor de pericolitare.

Migrația speciilor de păsări acvatice în perioada primăverii

Cu ocazia observărilor păsărilor acvatice, în perioada de primăvară am monitorizat punctele selectate pe cele șase arii Natura 2000. Perioada de monitorizare a păsărilor acvatice cuibăritoare (1 aprilie – 31 august) s-a suprapus parțial cu monitorizările speciilor de păsări acvatice migratoare, în cazul în care punctele de observare sau transectele celor două metode se suprapuneau datele colectate erau utilizate în ambele cazuri.

Rezultate

Pe aceasta arie au fost selectate 17 de puncte de observare pentru evaluarea speciilor de păsări acvatice migratoare. Toate punctele erau selectate pe malurile lacurilor, care se aflau în apropierea localităților din aria Natura 2000, respectiv pe digul râului Bega (Figura 14.).

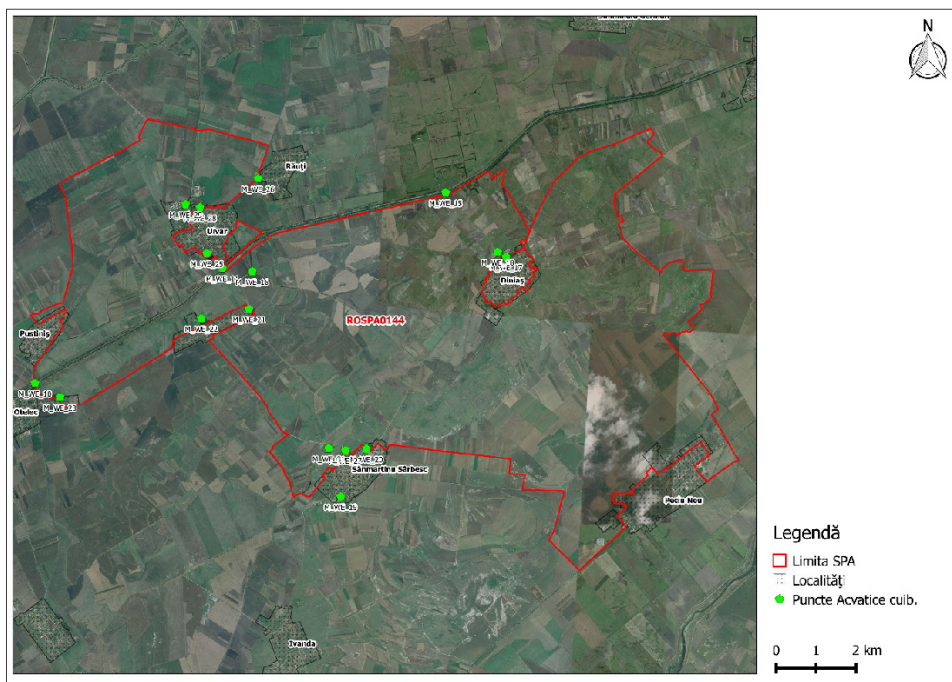

Figura 14. Punctele de observare în evaluarea speciilor de păsări acvatice migratoare de pe aria ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

În perioada evaluărilor din perioada de migrație de toamnă am observat 41 de specii, respectiv 109 de specii în perioada de primăvară, în habitatele acvatice a ariei.

Cele mai multe specii (33 de specii) au fost observate pe lacul aflat în sudul localității Sântăntina Sârbesc. Pe baza evaluărilor am constatat un nivel al apei foarte scăzut, ceea ce oferă un habitat favorabil speciilor de păsări limicole. Acest punct de observare nu se află pe teritoriul ariei ROSPA0144, însă deoarece se află în imediata apropiere a ariei am considerat important evaluarea acestuia din punct de vedere a speciilor de păsări acvatice migratoare, poate fi un habitat favorabil de hrănire.

Cel de-a doilea habitat acvatic ca și diversitate era cele două lacuri (M_WE_29), aflate lângă gara Uivar, unde în total s-au observat 30 de specii de păsări. Deoarece punctele de observare se aflau în apropierea localităților, un factor perturbator constant era poluarea habitatelor acvatice și pescuitul.

Pasajul de toamnă

Cu ocazia evaluării păsărilor acvatice migratoare am notat nu doar speciile acvatice ci și toate speciile de păsări observate.

Pe cele 17 puncte de observații am notat 2024 indivizi aparținând la 41 de specii. Dintre acestea patru specii apar ca specii acvatice migratoare în Formularul standard al sitului (Tabel 17.). Celelalte specii sunt prezentate în Tabelul 18.

Tabel 17. Numărul exemplarelor de specii de păsări acvatice și specii care preferă mediul acvatic observate în perioada de migrație de toamnă pe ariile evaluate.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. Indivizi observate
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	1
Egretă mică	<i>Egretta garzetta</i>	79
Bătăuș	<i>Philomachus pugnax</i>	13
Fluierar de mlaștină	<i>Tringa glareola</i>	13
Total		106

Tabel 18. Lista și numărul de exemplare a speciilor observate cu ocazia recensământului de specii migratoare în habitate umede. Sunt marcate cu galben acele specii care apar în Formularul standard, dar nu sunt acvatice sau nu sunt menționate ca cuibăritoare.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Fluierar de munte	<i>Actitis hypoleucos</i>	6
Pescăraș albastru	<i>Alcedo atthis</i>	25
Rață mare	<i>Anas platyrhynchos</i>	22
Egretă mare	<i>Ardea alba</i>	4
Stârc cenușiu	<i>Ardea cinerea</i>	34
Stârc galben	<i>Ardeola ralloides</i>	5
Rață cu cap castaniu	<i>Aythya ferina</i>	1
Rață roșie	<i>Aythya nyroca</i>	2
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	2
Fugaci de țârm	<i>Calidris alpina</i>	20
Fugaci roșcat	<i>Calidris ferruginea</i>	2
Fugaci mic	<i>Calidris minuta</i>	6
Chirighiță cu obraz alb	<i>Chlidonias hybridus</i>	31
Pescăruș râzător	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	282
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	8
Lebădă de vară	<i>Cygnus olor</i>	5
Lișiță	<i>Fulica atra</i>	130
Becațină comună	<i>Gallinago gallinago</i>	11
Găinușă de baltă	<i>Gallinula chloropus</i>	82
Piciorong	<i>Himantopus himantopus</i>	9
Rândunică	<i>Hirundo rustica</i>	855
Stârc pitic	<i>Ixobrychus minutus</i>	3
Pescăruș cu picioare galbene/ pontic	<i>Larus cachinnans/Larus michahellis</i>	7
pescăruș cu picioare galbene	<i>Larus michahellis</i>	1
Codobatură albă	<i>Motacilla alba</i>	16
Codobatură galbenă	<i>Motacilla flava</i>	5
Cormoran mare	<i>Phalacrocorax carbo</i>	11
Ciocântors	<i>Recurvirostra avosetta</i>	1
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	4
Lăstun de mal	<i>Riparia riparia</i>	7
Chiră de baltă	<i>Sterna hirundo</i>	13
Corcodel mic	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	22
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	227
Fluierar cu picioare verzi	<i>Tringa nebularia</i>	4
Fluierar de zăvoi	<i>Tringa ochropus</i>	3
Fluierar cu picioare roșii	<i>Tringa totanus</i>	51
Nagăț	<i>Vanellus vanellus</i>	1
Total		1918

Migrația speciilor de păsări acvatice în perioada primăverii

Am observat în total 74 de specii în migrația de primăvară (Tabel 20.), din care cinci sunt prezente ca specii migratoare în Formularul standard a sitului (Tabel 19.).

Tabel 19. Numărul exemplarelor de specii de păsări acvatice și specii care preferă mediul acvatic observate în perioada de migrație de toamnă pe ariile evaluate.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	6
Egretă mică	<i>Egretta garzetta</i>	9
Stârc de noapte	<i>Nycticorax nycticorax</i>	11
Bătăuș	<i>Philomachus pugnax</i>	6
Fluierar de mlaștină	<i>Tringa glareola</i>	9
Total		41

Table 20. Lista și numărul de exemplare a speciilor observate cu ocazia recensământului de specii migratoare în habitate umede. Sunt marcate cu galben acele specii care apar în Formularul standard, dar nu sunt acvatice sau nu sunt menționate ca cuibăritoare (pe paginile următoare).

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	1
Lăcar mare	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	27
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	7
Lăcar mic	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	8
Fluierar de munte	<i>Actitis hypoleucos</i>	8
Pițigoii codat	<i>Aegithalos caudatus</i>	1
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	1
Pescăraș albastru	<i>Alcedo atthis</i>	2
Rață mare	<i>Anas platyrhynchos</i>	3
Rață cărâitoare	<i>Anas querquedula</i>	5
Egretă mare	<i>Ardea alba</i>	2
Stârc cenușiu	<i>Ardea cinerea</i>	16
Stârc galben	<i>Ardeola ralloides</i>	3
Cucuvea	<i>Athene noctua</i>	3
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	2
Fugaci roșcat	<i>Calidris ferruginea</i>	4
Egretă mică	<i>Casmerodius albus</i>	3
Chirighiță cu obraz alb	<i>Chlidonias hybridus</i>	5
Chirighiță cu aripi albe	<i>Chlidonias leucopterus</i>	2
Erete de stof	<i>Circus aeruginosus</i>	4
Porumbel de stâncă	<i>Columba livia</i>	2
Porumbel gulerat	<i>Columba palumbus</i>	3
Cioară de semănătură	<i>Corvus frugilegus</i>	1
Stăncuță	<i>Corvus monedula</i>	1
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	6
Lebădă de vară	<i>Cygnus olor</i>	5
Măcăleandru	<i>Erithacus rubecula</i>	3
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	3
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	3
Muscar gulerat	<i>Ficedula albicollis</i>	6
Muscar negru	<i>Ficedula hypoleuca</i>	4
Cinteză	<i>Fringilla coelebs</i>	1
Lișița	<i>Fulica atra</i>	7
Ciocârlan	<i>Galerida cristata</i>	2
Găinușa de baltă	<i>Gallinula chloropus</i>	16
Piciorong	<i>Himantopus himantopus</i>	8

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. Indivizi observate
Rândunică	<i>Hirundo rustica</i>	35
Stârc pitic	<i>Ixobrychus minutus</i>	6
Sfrâncioc roșiatic	<i>Lanius collurio</i>	2
Sfrâncioc cu frunte neagră	<i>Lanius minor</i>	1
Pescăruș râzător	<i>Larus ridibundus</i>	4
Grelușel de stuf	<i>Locustella luscinioides</i>	5
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	22
Presură sură	<i>Miliaria calandra</i>	8
Codobatură albă	<i>Motacilla alba</i>	1
Codobatură galbenă	<i>Motacilla flava</i>	3
Muscar sur	<i>Muscicapa striata</i>	1
Culic mare	<i>Numenius arquata</i>	3
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	1
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	3
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	1
Codroș de munte	<i>Phoenicurus ochruros</i>	2
Pitulice mică	<i>Phylloscopus collybita</i>	7
Pitulice sfârâitoare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	2
Coțofană	<i>Pica pica</i>	1
Ciocîntors	<i>Recurvirostra avosetta</i>	1
Aușel cu cap galben	<i>Regulus regulus</i>	1
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	4
Lăstun de mal	<i>Riparia riparia</i>	3
Mărăcinar negru	<i>Saxicola torquata</i>	2
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	8
Graur	<i>Stumus vulgaris</i>	2
Silvie cu cap negru	<i>Sylvia atricapilla</i>	4
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	3
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	6
Fluierar cu picioare verzi	<i>Tringa nebularia</i>	1
Fluierar cu picioare roșii	<i>Tringa totanus</i>	2
Pupăză	<i>Upupa epops</i>	7
Nagăț	<i>Vanellus vanellus</i>	2
Total		154

Bibliografie

Ma, Z., Cai, Y., Li, B., & Chen, J. (2010). *Managing wetland habitats for waterbirds: An international perspective*. *Wetlands*, 30, 15–27.

Weller, M. W. (2014). *Wetland Birds: Habitat Resources and Conservation Implications*. Igarss 2014. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. <http://doi.org/10.1007/s13398-014-0173-7.2>

<http://www.ramsar.org/wetland/romania>

9. Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare și ale berzelor

Introducere

Migrația păsărilor răpitoare și a berzelor este un fenomen destul de bine cunoscut mai ales în acele zone în care, datorită strategiei de migrație folosită de aceste păsări, ele se adună în număr foarte mare (situri "bottleneck"). În România astfel de zone se găsesc în Dobrogea unde, păsările răpitoare și berzele migrează în număr mare pentru a evita zborul peste Marea Neagră. În ceea ce privește restul țării, aceste păsări migrează în general într-o manieră eterogenă, fără să urmeze rute foarte bine conturate. În mare măsură, după cum reiese din datele provenite de la păsări echipate cu transmițătoare satelitare, majoritatea păsărilor răpitoare respectiv berze își aleg rutele de migrație în funcție de circumstanțe, și în special în funcție de condiții meteorologice. Uneori, anumite specii pot urmări cursul unor râuri mari care traversează regiunile montane, cum se întâmplă la Clisura Dunării sau Valea Oltului, însă în cea mai mare parte a țării, și în special în regiunile de câmpie, păsările răpitoare migrează pe front larg. Anumite specii, precum ereții sau vânturelul de seară, care au strategii mai aparte față de majoritatea păsărilor răpitoare. În afara acestor specii, care folosesc habitatele peste care migrează, pentru a vâna, păsările răpitoare și berzele de obicei traversează regiunile de câmpie fără a se opri, o fac doar spre seară, pentru înnoptare.

Totuși, zonele de câmpie sunt importante pentru acest grup de păsări în condițiile în care, trebuie să asigure trecere liberă pentru ele. Peste asta, multe păsări hoinăresc în perioada migrației de toamnă și, aceste păsări deseori poposesc în zonele deschise din regiunile de șes. Scopul monitorizării a migrației păsărilor răpitoare și a berzelor este de a dobândi cunoștințe despre importanța unei anumite zone din punctul de vedere a acestor specii migratoare, pentru a identifica abundența în care aceste păsări trec peste zonele vizate. Acoperind cea mai mare parte a perioadei de migrație, prin monitorizări regulate se pot obține informații despre dinamica migrației la diferite specii care traversează aceste zone.

Acest raport prezintă datele obținute în cadrul monitorizării migrației de primăvară și toamnă a speciilor de răpitoare și berze. Acest grup de specii reprezintă o componentă aparte a avifaunei, din mai multe motive. Printre acestea se numără raritatea speciilor (în general speciile de răpitoare sunt mai rare), modul special de migrație (migrații în grupuri mari, adesea pe fronturi restrânse, folosirea curenților termici și a planării pe distanțe foarte mari etc.)

Exemplele urmărite în decursul migrației sunt atât cele care cuibăresc în țară la noi, cât și exemple care cuibăresc în țările nordice și tranzitează România înspre locațiile de iernare (Africa, Orientul Mijlociu).

Materiale și metode

Monitorizarea speciilor de păsări răpitoare respectiv berze în perioada migrației de toamnă s-a efectuat în perioada august-noiembrie 2014, în funcție de speciile țintă. Studiul migrației de primăvară a avut loc în perioada aprilie-mai 2015. Scopul monitorizării a fost de a obține informații despre importanța sitului din punctul de vedere a migrației păsărilor răpitoare și a berzelor (Figura 15.).

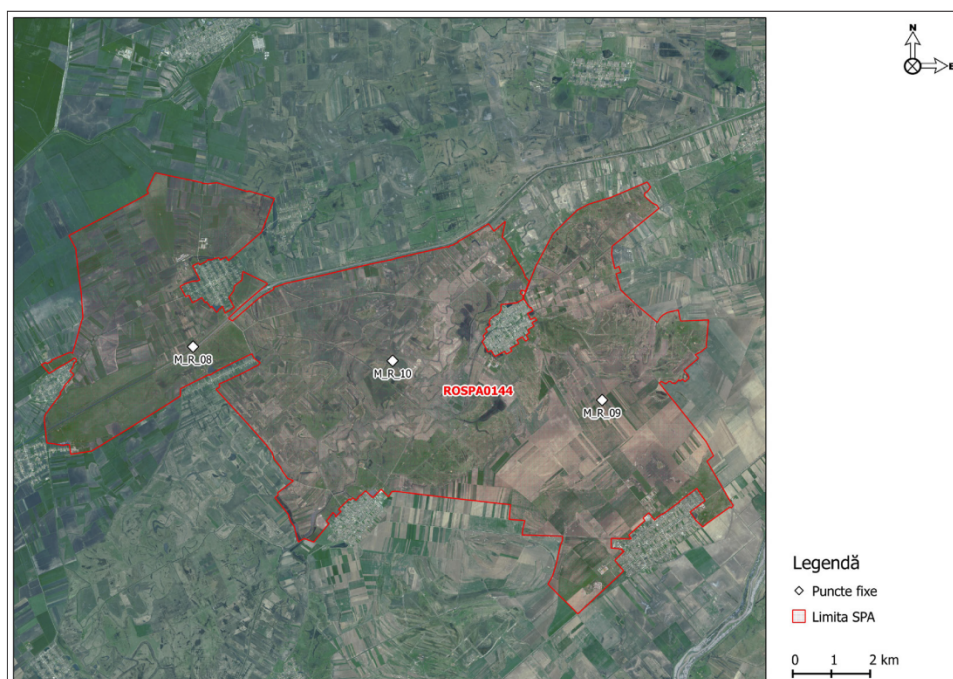

Figura 15. Punctele de observare în evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare și ale berzelor pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Punctele de observare au fost plasate strategic pentru a avea o vizibilitate bună asupra terenului studiat și să ofere o acoperire teritorială cât mai bună asupra sitului (Figura 11.). Observațiile au început la ora 10.00 și au continuat până la ora 17.00. În timpul observațiilor observatorul nu a părăsit punctul de observație. Excepție s-a făcut doar în condiții meteorologice nefavorabile de lungă durată (ploaie, ceață) sau alte cazuri excepționale (de ex. probleme de sănătate). Observatorul a trebuit să caute activ păsările migratoare.

Localizarea și determinarea păsărilor s-a făcut cu ajutorul binoculului 10x50 și lunetei 20-60x60. Speciile au fost determinate cu ajutorul determinatoarelor de teren.

Păsările observate pe punctul de observație au fost trecute în formular, specificând următoarele aspecte:

Locul: Numele punctului de observație (cea mai apropiată localitate)

Data : ziua/luna/anul

Număr de pagină : A câta pagină este din totalul numerelor de pagini din ziua respectivă. (De ex. dacă în ziua respectivă s-a scris pe 5 pagini, atunci a doua pagină a fost marcată cu 2/5)

Observatori: Numele observatorilor

Ora : S-a notat la fiecare oră fixă

Specia : Codul H(E)URING al speciei

Vârsta și Sexul : Vârsta și sexul păsărilor (dacă au putut fi determinate cu siguranță).

Total: numărul exemplarelor observate în stol. Dacă stolul a fost alcătuit din mai multe specii, fiecare specie s-a trecut în rânduri separate, iar rândurile s-au legat la începutul rândurilor.

Direcția migrației: S-a notat din ce direcție și în ce direcție s-au deplasat păsările (de ex SE-NV)

Înălțimea: Înălțimea zborului în cazul păsărilor în migrație. Dacă în timpul observației s-a schimbat altitudinea păsării/stolului, s-a notat și acest lucru (de ex. 0 → 2)

- 0 aprox. la un nivel cu înălțimea punctului (0-50 m)
- 1 între 50-200 m
- 2 peste 200 m

Intensitatea migrației:

- Exemplare locale
- Exemplare aflate în migrație, care nu se opresc pentru a se odihni/hrăni
- Exemplare aflate în migrație, care se hrănesc sau se opresc pentru a se odihni
- Exemplare hoinăritoare

Distanța de la punctul de observație - în linia Est-Vest a punctului:

- 0 – sub 300 m
- 1S – 300 m – 1 km la stânga de punctul de observare, 1D – 300 m – 1 km la dreapta de punctul de observare
- 2S – peste 1 km la stânga de punctul de observare, 2D – peste 2 km la dreapta de punctul de observare

În cazul distanțelor 1 și 2 s-a notat dacă păsările au zburat la stânga (S) sau la dreapta (D) față de punctul de observație. De ex. în cazul unei păsări aflată la o distanță de aprox. 1,5 km la dreapta (Est) s-a notat 2D.

Modul migrației : S-a determinat categoria în care s-a încadrat exemplarul/stolul, până ce acesta/aceștia au ajuns în dreptul punctului de observație. Dacă tipul migrației nu s-a putut identifica, nu s-a notat nimic în rubrica respectivă.

1. Exemplare, care migrează la înălțime mare cu zbor planat
2. Exemplare care se înalță cu ajutorul termicelor în zona punctului
3. Exemplarele, care migrează la înălțime mică și care se folosesc de vânt la deplasare.
4. Exemplare care migrează cu zbor activ

Observații : Aici s-au notat orice alte observații legate de păsări.

Condițiile meteorologice s-au notat la fiecare oră fixă în **Formularul condițiilor meteorologice.**

S-au notat următoarele date:

Direcția vântului: Direcția din care a bățut vântul

Viteza vântului : după scara Beaufort (mai jos)

1. Fumul se înalță vertical. Frunzele nu se mișcă.
2. Fumul indică direcția vântului. Unele frunze tremură. Girueta nu se orientează după vânt.
3. Se simte adierea pe față. Girueta începe să se orienteze. Frunzele foșnesc din când în când. Pavilionul și flamura încep să fluture ușor.
4. Drapelele fâlfâie. Frunzele se mișcă continuu. Grânele încep să se clatine.
5. Se ridică praful. Rămurelele se mișcă vizibil. Grânele se ondulează. Flamura se întinde, luând o poziție orizontală.
6. Arborii mici se leagănă. Vârful tuturor arborilor se mișcă.
7. Se aude șuieratul vântului. Folosirea unei umbrele devine dificilă. Sârmele telegrafice șuieră.
8. Toți arborii se mișcă. E greu de înaintat împotriva vântului.
9. Unele ramuri se rup. Autovehiculele își pierd direcția.
10. Clădirile ușoare sunt afectate.

Nebulozitate: acoperirea cerului cu nori în %

Vizibilitate:

1. sub 100 m
2. 100 - 500 m
3. 500 - 1000 m
4. 1000 - 2000 m
5. peste 2000 m

Precipitații:

1. Nu sunt precipitații
2. Ploaie, ninsoare, etc

Rezultate

Observațiile de toamnă au avut loc în perioada 29.08-09.10.2014, câte 1 zi/săptămâna/2 puncte (MR08, MR09) de observare, respectiv primăvara în perioada 11.04-11.05.2015 pe 2 puncte de observații (MR08, MR09).

Coordonate GPS ale punctelor de observare:

- MR08 Uivar 20.90107, 45.643326
- MR09 Dinaș 21.036521, 45.635775

În total studiul a fost efectuat în cursul a 23 de zile:

- Zile de observare pe punctul MR08 în 2014: 29.08, 03.09, 10.09, 18.09, 25.09, 01.10, 09.10
- Zile de observare pe punctul MR09 în 2014: 29.08, 03.09, 10.09, 18.09, 25.09, 01.10, 10.10
- Zile de observare pe punctul MR08 în 2015: 11.04, 14.04, 26.04, 06.05, 11.05
- Zile de observare pe punctul MR09 în 2015: 11.04, 14.04, 27.04, 07.05,

În cursul monitorizării migrației de toamnă și de primăvară au fost observate în total 785 de exemplare de păsări migratoare, hoinăritoare și locale aparținând la 20 specii.

Migrația de toamnă din 2014

În total 618 păsări au fost observate din care 278 migratoare, 28 hoinăritoare și 312 locale.

În acest sit din Banat migrația a urmărit ori lunca Begăi, ori direcția N-S. Cele mai des observate specii au fost vânturelul de seară (*Falco vespertinus*) – 147 de exemplare, eretele de stuf (*Circus aeruginosus*) – 109 de exemplare, șorecarul comun (*Buteo buteo*) – 101 de exemplare, vânturelul roșu (*Falco tinnunculus*) – 95 de exemplare și viesparul (*Pernis apivorus*) 42 de exemplare. Este de menționat prezența constantă și în număr mare a șerparilor (*Circaetus gallicus*) 14 observații, respectiv apariția codalbului (*Haliaeetus albicilla*) și a găii negre (*Milvus migrans*) (Tabel 21.).

Tabel 21. Lista și numărul speciilor de păsări migratoare răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Diniș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	22
Acvilă țipătoare mică	<i>Aquila pomarina</i>	1
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	60
Șorecar mare	<i>Buteo rufinus</i>	1
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	5
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	14
Erete de stuț	<i>Circus aeruginosus</i>	68
Erete vânăt	<i>Circus cyaneus</i>	1
Erete alb	<i>Circus macrourus</i>	1
Erete sur	<i>Circus pygargus</i>	14
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	9
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	1
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	7
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	11
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	22
Gaie neagră	<i>Milvus migrans</i>	1
Viespar	<i>Pernis apivorus</i>	40

În ceea ce privește abundența păsărilor hoinare, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 22.).

Tabel 22. Lista și numărul speciilor de păsări hoinăritoare răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	4
Șorecar mare	<i>Buteo rufinus</i>	5
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	4
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	4
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	4
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	1
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	5
Codalb	<i>Haliaeetus albicilla</i>	1

În ceea ce privește abundența păsărilor locale, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 23.).

Tabel 23. Lista și numărul speciilor de păsări locale răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Uliu porumbar	<i>Accipiter gentilis</i>	1
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	5
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	37
Șorecar încălțat	<i>Buteo lagopus</i>	4
Șorecar mare	<i>Buteo rufinus</i>	4
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	4
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	4
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	37
Erete sur	<i>Circus pygargus</i>	1
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	6
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	1
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	3
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	84
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	120
Viespar	<i>Pernis apivorus</i>	2

Migrația de primăvară din 2015

În migrație de primăvară au fost observate 167 păsări, din care 71 migratoare, 1 hoinăritoare și 95 locale. Cele mai abundente specii au fost: vânturelul roșu (*Falco tinnunculus*) – 49 de exemplare, eretele de stuf (*Circus aeruginosus*) – 48 de exemplare, barza albă (*Ciconia ciconia*) – 29 exemplare, șorecarul comun (*Buteo buteo*) – 24 de exemplare. Este importantă acvilei de câmp (*Aquila heliaca*) în zonă, care probabil este o pasăre rezidentă.

În ceea ce privește abundența păsărilor migratoare în primăvară din 2015, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 24.).

Tabel 24. Lista și numărul speciilor de păsări migratoare răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	14
Șorecar sp.	<i>Buteo sp</i>	3
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	22
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	29
Erete alb	<i>Circus macrourus</i>	2
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	1

În ceea ce privește abundența păsărilor hoinare, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 25.).

Tabel 25. Lista și numărul speciilor de păsări hoinăritoare răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	1

În ceea ce privește abundența păsărilor locale, la nivel de specie, s-au obținut următoarele rezultate (Tabel 26.).

Tabel 26. Lista și numărul speciilor de păsări locale răpitoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. exemplare
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	10
Șorecar mare	<i>Buteo rufinus</i>	2
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	7
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	18
Falco sp.	<i>Falco sp</i>	1
Șoimul rândunelelor	<i>Falco subbuteo</i>	1
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	49
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	7

Concluzii

Numărul observațiilor subliniază faptul că situl este important pentru migrația următoarelor specii: erete sur (*Circus aeruginosus*), șerpar (*Circaetus gallicus*), barză albă (*Ciconia ciconia*), barză neagră (*Ciconia nigra*).

Deși acvila țipătoare mică a fost observat o dată în perioada studiului nu putem spune că acestea nu migrează în număr mic în zonă. Durata observațiilor era prea scurtă comparativ cu perioada de migrație a speciei pentru a ajunge la concluzia definitivă dacă aceste specii nu migrează în sit.

Cele 97 de observații de erete de stuf (*Circus aeruginosus*) indică faptul că situl este un important loc de migrație pentru această specie, deși nu este amintit în formularul standard al sitului. Considerăm că anual în această zonă migrează 180-300 de exemplare de erete de stuf.

Bibliografie

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.) (Versiune r). Octopus Publishing Group Ltd.

Forsman D., (1999). *The raptors of Europe and the Middle East-handbook of field identification*, T&AD Poyser, London

Gensbol B., (2008), *Birds of prey*, HarperCollinsPublishers, London

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens*. Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D, Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate

<http://www.milvus.ro>

10. Observații nesistematice

Introducere

Pe parcursul deplasărilor de teren am încercat să maximalizăm efortul de observații și în afara timpului acordat pentru metodele standard. Pentru aceste observații, care nu se pot încadra în standardele unei metode, am introdus metoda observațiilor nesistematice. Ca și aceste date să fie cât mai precise am recurs la folosirea unei aplicații pe telefon mobil, ObsMapp (www.observado.org). Aplicația funcționează ca un jurnal de teren digital, care reduce foarte mult timpul acordat pentru înregistrare și în aceeași timp leagă în mod automat coordonatele geografice și ora exactă la fiecare observație.

Un alt avantaj ObsMapp este ca se poate folosi în mod offline, iar locul exact al observației se poate fi pus exact pe o imagine satelitară – util de exemplu în cazul păsărilor văzute în depărtare (Figura 1). Aplicația conține liste predefinite cu denumiri de specii pentru mai multe grupuri, de la păsări până nevertebrate și plante. Datele culese de pe teren se pot încărca într-o bază de date de unde se pot exporta cu ușurință. Informațiile încărcate în baza de date sunt publice, însă există posibilitate ca să fie ascunse și să fie vizibile numai pentru utilizator – de exemplu în cazul speciilor rare sau periclitare.

La înregistrarea păsărilor, se poate nota numele speciei în limba dorită, numărul indivizilor observați, sexul, vârsta, comportamentul (cu accent pe comportamentul teritorial și legate de reproducere). La fiecare observație se pot atașa în plus note, fotografii sau sunet (Figura 16.).

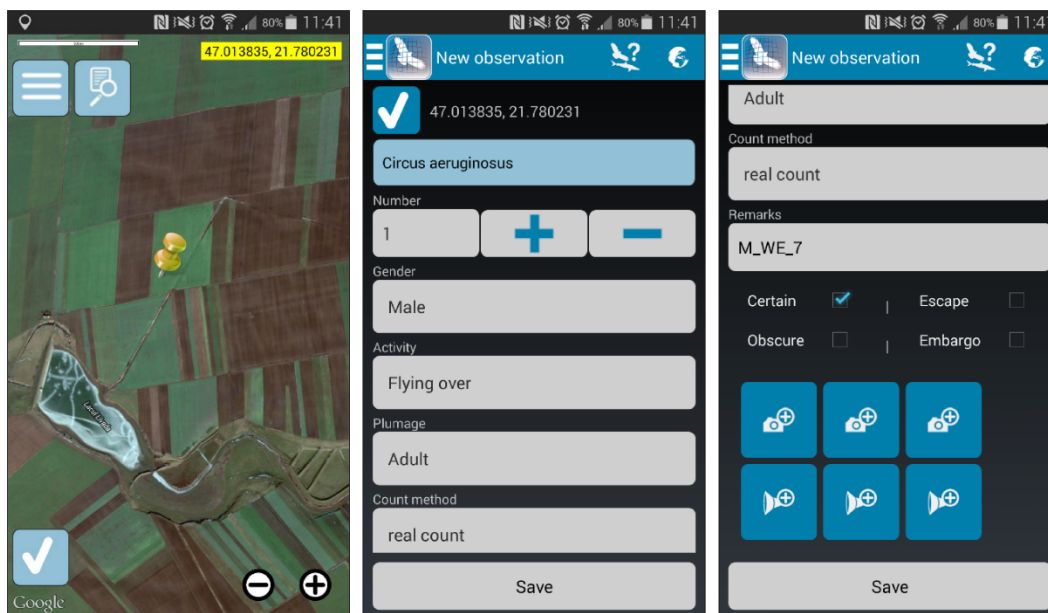

Figura 16. Folosire ObsMapp: datele unei erețe de stuf (*Circus aeruginosus*) observat în zbor

Metode

Pentru a nota observațiile nesistematice, am folosit aproape în exclusivitate aplicația ObsMapp. Am folosit deasemenea aplicația pentru introducerea observațiilor de păsări în timpul metodelor, dar care însă nu a fost specii țintă pentru metoda respectivă. De exemplu, în timpul metodei recensământul speciilor răpitoare diurne, speciile de răpitoare au fost notate în formulele de teren iar celelalte specii în ObsMapp.

În cazul câtorva metode standard (de exemplu transecte nocturne) am folosit deasemenea aplicația pentru introducerea datelor de teren. Metoda folosită era indicată cu un cod în câmpul observații.

După sfârșitul perioadei de teren, fiecare observator a exportat datele culese într-un fișier .csv, care au fost ulterior unificate. Au existat cazuri când anumite păsări au fost înregistrate simultan de mai mulți observatori. Aceste intrări nu au fost filtrate la estimarea distribuțiilor dar au fost înlăturate în cazurile unde au fost folosite și la estimarea mărimii populațiilor.

Rezultate

Prin observații nesistematice am notat 6680 indivizi aparținând la 138 specii. Din cele 19 specii care sunt prezente în Formularul standard a sitului, despre 18 specii am cules informații (Tabel 26.). Datele din observații nesistematice au fost folosite pe lângă datele provenite din metodele standard pentru estimarea distribuției și mărimii populațiilor (Figura 27.).

Tabel 27. Denumirea și numărul de indivizi al speciilor listate în Formularul standard pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș, înregistrate prin metoda Observații nesistematice.

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Uliu păsărar	<i>Accipiter nisus</i>	6
Lăcar mare	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	39
Lăcar de mlaștină	<i>Acrocephalus palustris</i>	4
Lăcar mic	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	10
Fluierar de munte	<i>Actitis hypoleucos</i>	7
Pițigoii codat	<i>Aegithalos caudatus</i>	16
Ciocârlie de câmp	<i>Alauda arvensis</i>	144
Pescăraș albastru	<i>Alcedo atthis</i>	9
Rață lingurar	<i>Anas dypeata</i>	45
Rață mică	<i>Anas crecca</i>	7
Rață fluierătoare	<i>Anas penelope</i>	1
Rață mare	<i>Anas platyrhynchos</i>	75
Rață cărâitoare	<i>Anas querquedula</i>	37
Rață pestriță	<i>Anas strepera</i>	1
Fâsă de câmp	<i>Anthus campestris</i>	4
Fâsă de luncă	<i>Anthus pratensis</i>	86
Drepnea neagră	<i>Apus apus</i>	14
Stârc cenușiu	<i>Ardea cinerea</i>	60
Stârc roșu	<i>Ardea purpurea</i>	21
Stârc galben	<i>Ardeola ralloides</i>	7
Ciuș de pădure	<i>Asio otus</i>	3
Cucuvea	<i>Athene noctua</i>	18
Rață roșie	<i>Aythya nyroca</i>	2
Buhai de baltă	<i>Botaurus stellaris</i>	4
Șorecar comun	<i>Buteo buteo</i>	22
Fugaci de țârm	<i>Calidris alpina</i>	4
Fugaci roșcat	<i>Calidris ferruginea</i>	4
Fugaci mic	<i>Calidris minuta</i>	5
Cânepar	<i>Carduelis cannabina</i>	41
Sticlete	<i>Carduelis carduelis</i>	26
Florinte	<i>Carduelis chloris</i>	40
Egretă mare	<i>Casmerodius albus</i>	66
Prundăraș gulerat mic	<i>Charadrius dubius</i>	3
Chirighiță cu obraz alb	<i>Chlidonias hybridus</i>	75

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Chirighiță neagră	<i>Chlidonias niger</i>	2
Barză albă	<i>Ciconia ciconia</i>	72
Barză neagră	<i>Ciconia nigra</i>	9
Șerpar	<i>Circaetus gallicus</i>	2
Erete de stuf	<i>Circus aeruginosus</i>	35
Erete vânăț	<i>Circus cyaneus</i>	11
Erete alb	<i>Circus macrourus</i>	1
Erete sur	<i>Circus pygargus</i>	4
Botgros	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	16
Porumbel de stâncă	<i>Columba livia</i>	2
Porumbel gulerat	<i>Columba palumbus</i>	21
Dumbrăveancă	<i>Coracias garrulus</i>	3
Corb	<i>Corvus corax</i>	1
Cioară grivă	<i>Corvus comix</i>	9
Cioară de semănătură	<i>Corvus frugilegus</i>	465
Stâncuță	<i>Corvus monedula</i>	4
Stâncuță	<i>Corvus monedula</i>	18
Prepețița	<i>Cotumix cotumix</i>	32
Cuc	<i>Cuculus canorus</i>	13
Lebădă de vară	<i>Cygnus olor</i>	19
Lăstun de casă	<i>Delichon urbica</i>	12
Ciocănițoare pestriță mare	<i>Dendrocopos major</i>	4
Ciocănițoare de grădini	<i>Dendrocopos syriacus</i>	3
Egretă mică	<i>Egretta garzetta</i>	61
Presură galbenă	<i>Emberiza citrinella</i>	1
Presură de stuf	<i>Emberiza schoenidus</i>	12
Măcăleandru	<i>Erithacus rubecula</i>	3
Șoim dunărean	<i>Falco cherrug</i>	5
Șoimul rândunelilor	<i>Falco subbuteo</i>	2
Vânturel roșu	<i>Falco tinnunculus</i>	50
Vânturel de seară	<i>Falco vespertinus</i>	66
Muscar gulerat	<i>Ficedula albicollis</i>	2
Muscar negru	<i>Ficedula hypoleuca</i>	2
Cinteză	<i>Fringilla coelebs</i>	66

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Lișița	<i>Fulica atra</i>	58
Ciocârlan	<i>Galerida cristata</i>	29
Becațină comună	<i>Gallinago gallinago</i>	10
Găinușa de baltă	<i>Gallinula chloropus</i>	29
Gaiță	<i>Garrulus glandarius</i>	3
Cocor	<i>Grus grus</i>	67
Acvilă mică	<i>Hieraaetus pennatus</i>	1
Piciorong	<i>Himantopus himantopus</i>	31
Rândunică	<i>Hirundo rustica</i>	375
Stârc pitic	<i>Ixobrychus minutus</i>	10
Sfrâncioc roșiatic	<i>Lanius collurio</i>	17
Sfrâncioc mare	<i>Lanius excubitor</i>	2
Sfrâncioc cu frunte neagră	<i>Lanius minor</i>	5
Pescăruș cu picioare galbene/ pontic	<i>Larus cachinnans/Larus michahellis</i>	1
Pescăruș răzător	<i>Larus ridibundus</i>	224
Sitar de mal	<i>Limosa limosa</i>	36
Grelușel de stuf	<i>Locustella luscinioides</i>	7
Privighetoare roșcată	<i>Luscinia megarhynchos</i>	21
Gușă vânătă	<i>Luscinia svecica</i>	1
Prigorie	<i>Merops apiaster</i>	61
Presură sură	<i>Miliaria calandra</i>	88
Gaie neagră	<i>Milvus migrans</i>	1
Codobatură albă	<i>Motacilla alba</i>	4
Codobatură galbenă	<i>Motacilla flava</i>	99
Muscar sur	<i>Muscicapa striata</i>	3
Culic mare	<i>Numenius arquata</i>	162
Culic mic	<i>Numenius phaeopus</i>	755
Stârc de noapte	<i>Nycticorax nycticorax</i>	47
Pietrar sur	<i>Oenanthe oenanthe</i>	6
Grangur	<i>Oriolus oriolus</i>	8
Uligan pescar	<i>Pandion haliaetus</i>	2
Pițigoi albastru	<i>Parus caeruleus</i>	6
Pițigoi albastru	<i>Parus caeruleus</i>	9
Pițigoi mare	<i>Parus major</i>	13

Denumire populară	Denumire științifică	Nr. indivizi observate
Vrabie de casă	<i>Passer domesticus</i>	5
Vrabie de câmp	<i>Passer montanus</i>	111
Fazan	<i>Phasianus colchicus</i>	33
Bătăuș	<i>Philomachus pugnax</i>	170
Codroș de munte	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5
Pitulice mică	<i>Phylloscopus collybita</i>	2
Pitulice cu sprâncenă galbenă	<i>Phylloscopus inornatus</i>	2
Pitulice sfârâitoare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	5
Pitulice fluierătoare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	6
Coțofană	<i>Pica pica</i>	126
Ploier argintiu	<i>Pluvialis squatarola</i>	1
Cârstel de baltă	<i>Rallus aquaticus</i>	5
Ciocîntors	<i>Recurvirostra avosetta</i>	3
Boicuș	<i>Remiz pendulinus</i>	22
Lăstun de mal	<i>Riparia riparia</i>	8
Mărăcinar mare	<i>Saxicola rubetra</i>	13
Mărăcinar negru	<i>Saxicola rubicola</i>	44
Cănăraș	<i>Serinus serinus</i>	1
Chiră de baltă	<i>Sterna hirundo</i>	7
Guguștiuc	<i>Streptopelia decaocto</i>	46
Turturică	<i>Streptopelia turtur</i>	1
Gaur	<i>Stumus vulgaris</i>	1434
Silvie cu cap negru	<i>Sylvia atricapilla</i>	2
Silvie de zăvoi	<i>Sylvia borin</i>	1
Silvie de câmp	<i>Sylvia communis</i>	23
Silvie mică	<i>Sylvia curruca</i>	9
Corcodel mic	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	7
Fluierar negru	<i>Tringa erythropus</i>	72
Fluierar de mlaștină	<i>Tringa glareola</i>	16
Fluierar cu picioare verzi	<i>Tringa nebularia</i>	2
Fluierar cu picioare roșii	<i>Tringa totanus</i>	35
Ochiuboului	<i>Troglodytes troglodytes</i>	2
Mierlă	<i>Turdus merula</i>	1
Cocoșar	<i>Turdus pilaris</i>	124
Pupăză	<i>Upupa epops</i>	19
Nagăț	<i>Vanellus vanellus</i>	192
Total		2555

Bibliografie

www.observado.org

Supliment electronic

Pe parcursul efectuării metodelor de evaluare (în afara observațiilor nesistematice) am înregistrat date electronice sub forma de track GPS și fotografii digitale ale habitatelor în jurul punctelor sau transectelor. Aceste fișiere se regăsesc în suplimentul electronic al acestui raport pe suport de DVD.

Fâsă de câmp (*Anthus campestris*)

Descriere și identificare

Fâsa de câmp este cea mai mare dintre fâsele europene. Lungimea corpului este de 16.5 cm, anvergura aripilor de 25-28 cm, iar greutatea medie de 29 g. Coloritul penajului este unul pal, slab dungat, atât pe părțile superioare cât și pe cele inferioare. Sprânceana este pală iar tectricile alare sunt de culoare închisă, însă cu vârful deschise. Cântecele „ciur-i-li” este emis în zbor descendent sau de la nivelul solului.

Habitat

Preferă regiunile temperate și mediteraneene, zonele cu un climat cald, fiind absentă, din această cauză, în Europa de Nord. Specia este răspândită la nivelul regiunilor aride, unde ocupă habitatele deschise, nisipoase, cu o vegetație joasă. Evită terenul abrupt și pietros, dar și habitatele închise cu vegetație înaltă.

Hrană

Hrana constă în principal din insecte (lăcuste, greieri, fluturi, libelule, coleoptere, etc) însă ocazional poate include în dieta sa și anumite semințe. Insectele sunt prinse la nivelul solului, iar câteodată, cele roitoare, sunt atacate în zbor.

Reproducere

Perioada de cuibărit începe în luna aprilie. Este o specie monogamă și teritorială, manifestând un comportament agresiv față de alte specii de păsări, precum codobaturi, sau alte specii de fâse. Cuibul e ascuns sub smocuri de iarbă sau în scobituri la baza tufișurilor. Cuibărește de două ori pe an, femela depunând 3-6 ouă, pe care le clocește singură, însă ulterior, la hrănirea puilor vor participa ambii părinți.

Migrație

Specia migrează pe distanțe lungi, pentru a ierna în zona Sahel sau în Peninsula Arabică. Până la sfârșitul lunii august migrează mai ales adulții bătrâni, în timp ce indivizii din primul an pornesc mai târziu. Migrația de toamnă începe la mijlocul lunii octombrie, iar cea de primăvară se desfășoară destul de devreme, între sfârșitul lunii februarie și începutul lunii mai.

Distribuție

Fâsa de câmp este prezentă aproape în toată Europa, cu excepția țărilor nordice. Populația europeană este de 1 000 000-1 900 000 perechi, dintre care în România cuibăresc 150 000-250 000 perechi.

Metode folosite

- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate deschise prin cartare teritorială
- Recensământul speciilor cuibăritoare în habitate umede

Efective și distribuție în sit

Fâsa de câmp este menționată ca specie cuibăritoare în Formularul standard. Am observat 2 indivizi prin metoda păsări acvatice cuibăritoare, 11 prin cartarea teritorială și 4 prin observații nesistematice (Figura 17.). Din datele rezultate estimăm 5-15 perechi cuibăritoare.

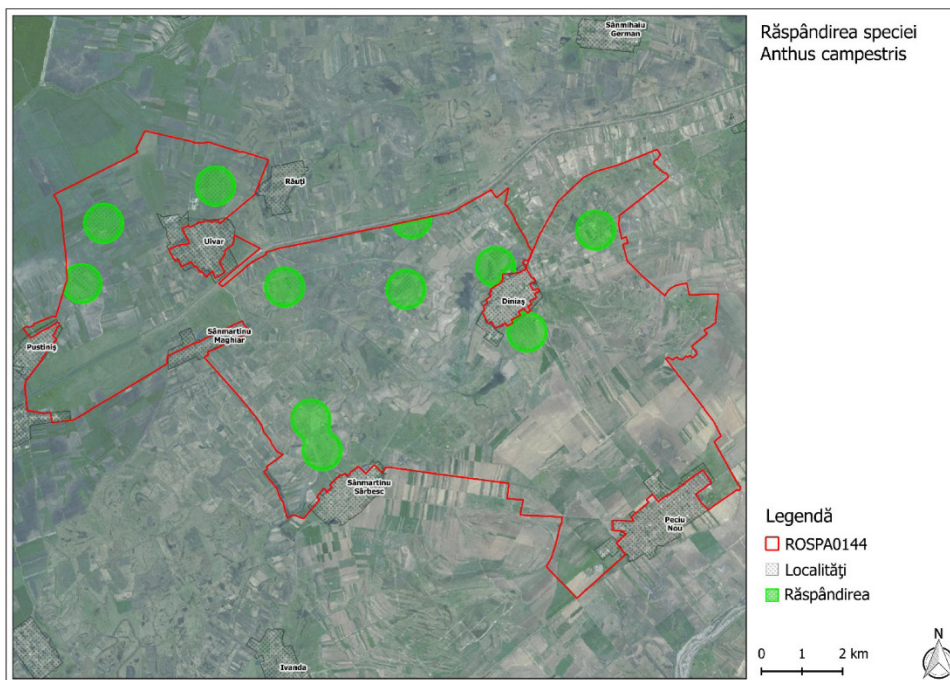

Figura 17. Răspândirea fâsei de câmp pe situl ROSPA0144 Uivar-Dinaș.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Extinderea intravilanului și terenurilor arabile
- Dispariția bălților temporare pe pajiști
- Modificarea compoziției naturale a speciilor de plante în pajiști
- Suprapășunarea pajiștilor
- Dispariția arborilor
- Incendierea
- Folosirea excesivă a pesticidelor și a îngrășămintelor
- Vânătoarea ilegală
- Numărul mare de câini ciobănești

Măsurile de management

- Menținerea suprafeței actuale a pajiștilor
- Managementul pajiștilor prin pășunat și / sau cosit
- Menținerea bălților temporare pe pajiști
- Pășunatul pajiștilor cu intensitate între 0.3-1 UVM

Bibliografie

BirdLife International (2015). *European Red List of Birds*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.) (Versiune r). Octopus Publishing Group Ltd.

Csőrgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T. & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó. <http://doi.org/10.1046/j.1439-0361.2000.00031.x>.

Szabó, D. Z., Kelemen, A. M., Daróczi, S., & Miholcsa, T. (2010). *Păsări comune din România: din habitate agricole, localități și păduri*. Cluj: Gloria. <http://doi.org/10.5735/086.049.0509>.

Ujhelyi, P. (Ed.). (2005). *Élővilág enciklopédia I. - A Kárpát-medence állatai*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Acvilă țipătoare mică (*Aquila pomarina*)

Descriere și identificare

Este o specie de acvilă de talie medie, cu aripi late și coadă relativ scurtă. Lungimea corpului este de 55 - 65 cm iar anvergura aripii de 143 - 168 cm. Greutatea corporală este de cca. 1,2 - 1,8 kg. Dimorfismul sexual este slab pronunțat, femelele fiind puțin mai mari decât masculii. Adulții au un penaj general maroniu pe întreg corpul, cu remige și rectrice mai închise, negricioase. Capul și supraalarele aripilor sunt mai deschise (maroniu-crem) decât restul corpului. Are picioare lungi, acoperite cu pene până la baza degetelor, ca la toate celelalte specii de acvile. Ciocul este relativ mic de culoare neagră, cu ceroma galbenă.

Păsările tinere au aripa mai îngustă, coloritului general al penajului fiind de asemenea maroniu, însă de nuanță mult mai întunecată decât cel al adulților. Pe suprafața aripilor prezintă dungi și stropi de culoare albă, conferite de către vârfulurile albe ale penelor de acoperire (supraalare). Între penajul de juvenil și cel adult se pot distinge și penaje de tranziție, caracteristice exemplarelor subadulte, cu pene de generații diferite.

Habitat

În România preferă pădurile foioase bătrâne, din zonele de deal, șes și cele de luncă. Unele perechi urcă și în zona de munte, unde cuibăresc în păduri de fag și de molid. În Slovacia majoritatea populației cuibărește pe conifere. Alege pentru cuibărit zone unde se întind pășuni, câmpii umede și zone agricole, suficient de mari pentru procurarea hranei.

Preferă păduri de dimensiuni medii, cuibărind de regulă aproape de lizieră sau în vecinătatea unor poieni. În România, densitatea și efectivele cele mai mari se regăsesc în partea estică și sud-estică a Transilvaniei.

Hrană

Consumă cu precădere rozătoare (șoarecele de câmp) și broaște, ocazional șopârle sau puii păsărilor cuibăritoare pe sol (ciocârlii, fâse, presuri). Uneori poate fi semnificativ și procentul insectelor (greieri, cosași). Vânează atât din aer cât și de pe locuri de pândă. În căutarea insectelor umblă foarte mult pe sol, capturându-le din iarbă.

Reproducere

După stabilirea cuplurilor, ambii părinți încep repararea cuibului, care este de regulă, utilizat mai mulți ani la rând. Uneori poate ocupa cuiburile părăsite ale altor specii, precum șorecar comun, uliu porumbar, barză neagră. Cuibul este instalat pe arbori bătrâni, de regulă lângă trunchi, fiind construit din crengi uscate, groase la bază și mai subțiri spre interior. Cuibul este căptușit bogat cu ramuri cu frunze verzi.

Ponta compusă din 2 ouă (rar 1, excepțional 3) este depusă la interval de 1 - 3 zile, de regulă în primele zile ale lunii mai. Clocitul durează 40 - 42 (38 - 45) zile. Din cei doi pui eclozați doar unul poate supraviețui, ca urmare a „cainismului”, fenomen des întâlnit la speciile răpitoare. Puiul eclozat primul, mai bine dezvoltat îl va ucide pe cel mai slab. Corpul lor este, la început, acoperit cu un puf dens de culoare albă; Părăsesc cuibul după 50 - 57 zile.

Migrație

Este o specie migratoare pe distanțe lungi. Migrează spre cartierele de iernare în septembrie, exemplare întârziate putând fi observate și în octombrie. Migrează de regulă în stoluri mari de câteva sute de exemplare. Majoritatea păsărilor sosesc la noi în luna aprilie, unele exemplare apar însă în zonele de reproducere încă din martie. Cele mai cunoscute rute de migrație de la noi sunt în Dobrogea, unde în toamna anilor 2002 - 2004 s-au numărat peste 4.300 de exemplare. Alte căi de migrare se cunosc însă și din interiorul țării cum ar fi Valea Mureșului, Troțușului și Valea Oltului. Părăsește continentul prin Bosfor, înaintând spre cartierele de iernare din Africa, la sud de Sahara.

Distribuție

Este o specie monotipică cu un areal relativ restrâns. Cuibărește doar în partea estică a Europei, în Germania, Slovacia, România, Polonia, țările Baltice și unele regiuni din Rusia. Izolat, se poate întâlni în peninsula Balcanică, Ungaria și Asia Mică. Arealul de distribuție al speciei se află în scădere. Nu se cunoaște cu exactitate efectivul cuibăritor mondial, o parte a acestuia cuibărint în Rusia. Nu dispunem nici de informații despre populația de pe cealaltă parte a M-ților Urali. Populația este mai ușor de evaluat după efectivul migrator. Populația europeană este apreciată la 14 000 – 19 000 de perechi, fiind poate puțin subevaluat.

Până nu demult era o specie puțin cunoscută la noi în țară, cu un efectiv apreciat la doar 100 - 200, mai apoi 500 - 1 000 perechi. După un studiu mai detaliat implementat de Asociația Grupul Milvus, în prezent efectivul național este apreciat a fi între 1 700 - 3 900 perechi.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

Un singur exemplar migrator de acvilă țipătoare mică a fost observată în ambele sezoane de migrație studiate.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eoliinelor
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informarea publică în legătură cu importanța păsărilor răpitoare

Bibliografie

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.) (Versiune r). Octopus Publishing Group Ltd.

Forsman, D. (2006). *The Raptors of Europe and the Middle East* (3rd ed.). London: Christopher Helm.

Gensbol B., (2008). *Birds of prey*. HarperCollinsPublishers, London.

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens*. Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

<http://www.milvus.ro>

Barză albă (*Ciconia ciconia*)

Descriere și identificare

Este o pasăre de talie mare, cu lungimea de 100-115 cm și o anvergură a aripilor între 155-165 cm, remarcându-se prin gâtul și picioarele lungi. Penajul corpului (inclusiv gât, cap și coadă) este alb, exceptând remigele și tectricele superioare, care sunt negre. Penele sunt alungite la nivelul pieptului și pe partea inferioară a gâtului. Ciocul și picioarele sunt roșii. Sexele sunt asemănătoare și nu există variații sezoniere. Juvenilii se aseamănă adulților, însă ciocul și picioarele prezintă un colorit maro, care spre maturitate se va transforma, treptat, în roșu.

Habitat

Trăiește în regiuni cu climat temperat sau mediteranean. Supraviețuirea pe termen lung a speciei depinde de menținerea în stare cât mai naturală a locurilor de hrănire preferate de berze: fânațe, pășuni, pajiști umede, terenuri inundabile, în apropierea locurilor de cuibărit. Poate fi prezent și în regiunile de stepă sau, în timpul iernării, pe savană. Acceptă și habitatele umede secundare, cum sunt terenurile agricole irigate, lanuri de orez, etc. În Maroc cuibărește la altitudini de 2500 m, însă în Europa apare rar peste 500 m. La noi cuibărește aproape în exclusivitate în zone antropizate, pe șură, case, coșuri, claie, pomi, ruine sau pe stânci. În ultimele 4 decenii au început să-și construiască cuibul pe stâlpi de joasă tensiune.

Hrană

Hrana este foarte variată, compoziția dietei fiind influențată de umiditatea zonei. În regiuni, sau perioade mai aride consumă în principal insecte și rozătoare, iar în condiții umede se hrănește cu animale acvatice. De cele mai multe ori hrana constă în: gândaci și lăcuste, șerpi, șopârle, micromamifere (chițcani, șoareci, șobolani, hamsteri), râme, amfibieni, moluște și crustacee, pești. Uneori mănâncă și ouăle păsărilor clocitoare pe sol sau scorpioni.

Reproducere

Specie monogamă, de cele mai multe ori pe sezon de reproducere. Unele perechi se reproduc ani în șir la același cuib. În afara perioadei de reproducere perechea nu stă împreună; femela și masculul se întâlnesc în timpul pasajului de primăvară sau ajung separat la cuib. De multe ori, masculul ajunge mai devreme (în aprilie), începând singur renovarea și dezvoltarea cuibului. În general subadulții sosiți mai târziu încearcă să stăpânească cuiburi deja ocupate, în asemenea cazuri perechea își apără agresiv teritoriul, de multe ori rezultând răni grave. Depun 3-5 ouă, incubarea durează 33-34 de zile. Ambii părinți participă la îngrijirea puilor. După părăsirea cuibului (în a doua jumătate a lunii iunie), juvenilii formează cete mai mari, deplasându-se în diverse

locuri de hrănire în cadrul acestor grupuri. Prima împerechere de obicei este la vârsta de 4 ani. Majoritatea indivizilor rămân în Africa până la atingerea maturității sexuale.

Migrație

Specie migratoare pe distanță lungă. Berzele albe încep migrația în perioada august-septembrie, deplasându-se spre Africa de Sud, prin două rute: la vest pe Gibraltar și la est prin Bosfor, evitând trecerea peste Marea Mediterană. În țară, efective importante migratoare se pot observa în Dobrogea. Migrația de primăvară are loc în lunile martie-aprilie.

Distribuție

Barza albă este larg răspândită în Europa, cu excepția Insulelor Britanice și țărilor nordice. Populații mai mari se remarcă în centrul și estul continentului, în Polonia, Belarus, Ucraina, Lituania și Spania. La noi este răspândită în toată țara, dar populații mai însemnate se află în partea de vest a țării (jud. Satu Mare, Timiș, etc.), respectiv sud-estul Transilvaniei (jud. Sibiu, Brașov, Harghita). Populația europeană este de 180 000 – 220 000 perechi, aflându-se în creștere moderată. Conform ultimului recensământ sunt cca. 5 000-6 000 perechi în România însă, mai ales ca urmare a desecării excesive a zonelor umede, în multe părți ale țării, populația a suferit o diminuare accentuată.

Metode folosite

- Recensământ de barză albă (*Ciconia ciconia*)
- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

În situl ROSPA0144 s-au înregistrat în total 64 de cuiburi în 15 localități (Figura 18-19.). Din acest număr, în 42 s-a semnalat o reproducere cu succes (65.6%), în 3 cuiburi pereche fără pui iar 14 cuiburi au fost goale (Tabel 28.). În total am numărat 81 de pui, reprezentând o valoare de 1.8 Jza, care este sub valoarea minimă stabilită după Burnhauser (1983). Valoarea JZm are 1.929, care de asemenea este sub valoarea minimă.

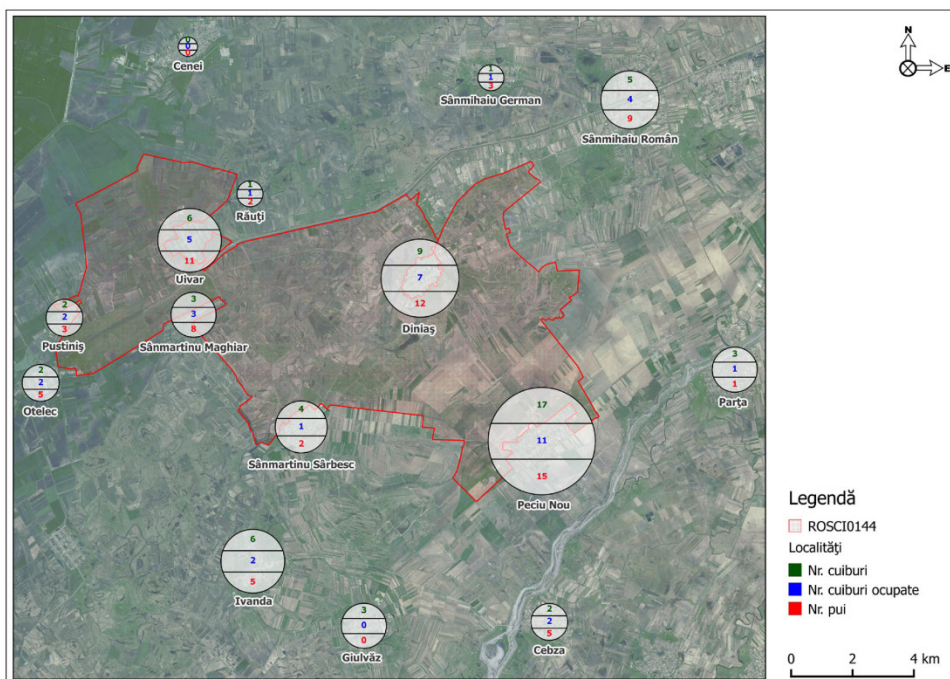

Figura 18. Numărul cuiburilor observate (verde), numărul cuiburilor ocupate (albastru) și numărul puilor de berze în localitățile din situl ROSPA0144 Uivar - Diniaș.

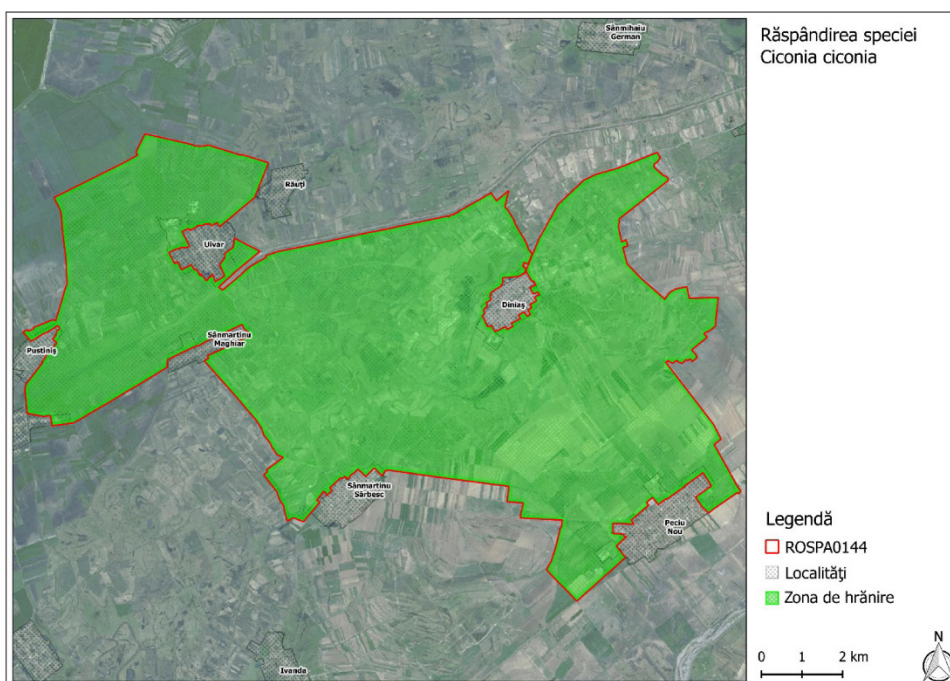

Figura 19. Zona de hrănire a berzei albe pe situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Fiecare cuib semnalat în această arie s-a observat pe stâlp de electricitate. Dintre acestea în 49 de cazuri (76.56%) erau montate și suporturi de cuib pe stâlp, iar 13 cuiburi fiind lipsite de suport.

Tabel 28. Lista localităților din situl ROSPA0144 în care am găsit cuiburi de berze și datele acestora

LOCALITATE	JUDEȚ (două litere)	** Cuib ocupat de:				Numărul puiilor:	** Cuibul se găsește pe:						Data observației
		Pereche cu pui	Pereche fără pui	Barză solitară	Cuib neocupat (gol)		Stâlp electric	Stâlp electric cu suport metalic pt.	Coș	Grajd sau șură	Coamă acoperiș	Copac	
TOTAL		42	3	5	14	81	15	62	0	0	0	0	
Cenei	TM							1					7/1/2014
Uivar	TM	5			1	11	2	6					7/1/2014
Răuți	TM	1				2	1						7/1/2014
Sânmartinu Maghiar	TM	3				8	1	4					7/1/2014
Sânmartinu Sârbesc	TM	1	1		2	2		4					7/1/2014
Peciu Nou	TM	11	1		5	15	1	18					7/1/2014
Diniaș	TM	7	1	1	0	12	1	11					7/1/2014
Sânmihaiu Român	TM	4			1	9	1	5					7/1/2014
Sânmihaiu German	TM	1				3		1					7/1/2014
Pustiniș	TM	2				3		2					7/1/2014
Otelec	TM	2				5		2					7/1/2014
Giulvăz	TM			2	1		3						7/1/2014
Ivanda	TM	2		1	3	5	3	4					7/1/2014
Cebza	TM	2				5	2						7/1/2014
Parța	TM	1		1	1	1		4					7/1/2014

După datele colectate pe parcursul recensământului de barză albă am estimat 42-64 de perechi cuibăritoare. În perioada studiului au fost observate 27 exemplare de barza albă în migrație. Considerăm că efectivele de 150-250 exemplare menționate în formularul standard sunt reale.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Coliziune de linii electrice de înaltă tensiune
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eolienei
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire

Bibliografie

Csörgő, T., Karcza, Z., Halmos, G., Magyar, G., Gyurácz, J., Szép, T. & Schmidt, E. (2003). *Magyar madárvonulási atlasz. Journal fur Ornithologie*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

Mullarney, K., Svensson, L., Zetterstrom, D. & Grant, P. J. (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Barză neagră (*Ciconia nigra*)

Descriere și identificare

Pasăre de talie mare cu lungimea de 95-100 cm, anvergura aripilor de 145-155 cm, fiind puțin mai mică decât barza albă. Gâtul și picioarele sunt lungi. În zbor se poate deosebi de stârci prin faptul că își menține gâtul întins în timpul zborului. Specia se remarcă prin penajul negru, cu un luciu metalic, la nivelul dorsal al corpului. Pe fața ventrală, abdomenul, axilarele și subcaudalele sunt albe. Ciocul și picioarele adulților prezintă un colorit roșu. Sexele sunt asemănătoare și nu există variații sezoniere. Păsările imature se disting prin penajul mai puțin lucios pe partea dorsală, fiind de culoare maro-închis iar pe vârful penelor prezintă pete mai deschise. Partea ventrală a corpului este de asemenea albă, iar ciocul și picioarele sunt gri-verzui.

Habitat

Specia este strâns legată de climatul continental, preferând în principal pădurile întinse, mlăștinoase, cu o structură mozaicată, traversate de râuri, brațe moarte ale acestora, pâraie sau lacuri. Pentru hrănire necesită prezența habitatelor deschise. Ocazional se hrănește și pe malul lacurilor și râurilor, pe terenurile inundabile și pajiști umede nederanjate. Cuibărește pe copaci înalți, în păduri bătrâne întinse cu pâraie, în apropierea zonelor mlăștinoase sau pajiștilor umede. Pe alocuri în regiuni muntoase cuibărește și pe stânci, în bârloguri mici, până la altitudini de 2000 m. De multe ori cuibul poate fi la o distanță de kilometri față de ariile de hrănire.

Hrană

Hrana berzei negre constă, în principal, din pești mici pe care îi prinde în apele puțin adânci. Consumă și crustacee, insecte (lăcuste), amfibieni, reptile, micromamifere, sau chiar pui ale unor păsări mai mici. Uneori se hrănește în cete mici.

Reproducere

Barza neagră este monogamă, perechile formându-se pentru perioade îndelungate. Deseori rămân împreună și în afara sezonului de reproducere, în timpul migrației sau al iernării. Fiind o specie retrasă în perioada de cuibărit are nevoie de zone întinse, nederanjate care să prezinte un mozaic de habitate propice. Specia cuibărește solitar, chiar și în habitatele favorabile, cu densități mari, distanța minimă dintre cuiburi fiind de 1 km.

Cuibul este construit pe copaci mari și bătrâni, de obicei în zona superioară a acestora, fiind folosit un timp îndelungat. De multe ori ocupă cuiburile părăsite ale răpitoarelor. La construirea cuibului participă ambii parteneri, iar la finalul lunii aprilie femela depune 3-5 (2-6) ouă, care eclozează după aproximativ 35-36 de zile. Ambii părinți sunt implicați în îngrijirea puilor, iar până ce ating vârsta de două săptămâni, unul dintre părinți este mereu prezent la cuib, pentru a păzi micuții. Juvenilii devin independenți la vârsta de 63-71 zile și se vor reproduce pentru prima oară la vârsta de trei ani.

Migrație

Este o specie migratoare. Marea parte a populației europene migrează spre Africa prin Bosfor. Prin România trec anual 10 000-20 000 de exemplare de barză neagră. Perioada de migrație de primăvară este în martie iar toamna în septembrie, octombrie.

Distribuție

Barza neagră cuibărește în număr mai mare în centrul și estul Europei, populațiile cele mai importante fiind în Spania, Polonia, Belarus, Ungaria și Turcia. În România cuibărește mai ales în pădurile de fag și molid, din munți și de la poalele munților, respectiv în pădurile de luncă, cea mai importantă populație de acest fel fiind de-a lungul Dunării. Se poate găsi și în zona colinară, însă nu poate fi considerată o prezență comună.

Populația europeană este mică, estimată la 7 800-12 000 perechi. În multe țări efectivul speciei este în creștere, însă în Estonia, Lituania și Letonia manifestă un declin puternic. În România populația este stabilă, pe baza unei estimări mai vechi era cotate la 160-250 perechi în 2004, pe baza unor studii recente, populația poate fi apreciată ca fiind peste 400-800 de perechi.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

Pe parcursul studiului au fost observate 14 berze negre, în migrație în toamna anului 2014, respectiv în primăvara anului 2015. Numărul efectivelor migratoare (30-40 de ex.) din formularul standard este probabil prea puțin. Estimăm că anual migrează 45-100 exemplare de barză neagră prin sit.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eolienei
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informare publică în legătură cu importanța speciei

Bibliografie

Forsman D., (1999). *The raptors of Europe and the Middle East-handbook of field identification*, T&AD Poyser, London.

Gensbol B., (2008). *Birds of prey*. HarperCollinsPublishers, London.

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens*. Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D & Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

<http://www.milvus.ro>

Șerpar (*Circaetus gallicus*)

Descriere și identificare

Este o specie de talie mare, cu lungimea corpului de 62-69 cm, aripi late cu anvergura de 162-178 cm și cu o greutate de 1400-1800 g. Capul, de dimensiuni mari, poate fi observat chiar și din zbor, iar atunci când pasărea se află în repaus, capul pare a fi asemănător celui de bufniță. Coada este lungă, cu o formă pătrată atunci când se menține închisă. Coloritul ventral al penajului este foarte deschis, alb, aceasta fiind poate cea mai importantă cheie de determinare a speciei. Dorsal, prezintă o colorație maronie, iar pe coadă se disting trei benzi late dispuse în mod uniform. Supraaralele sunt mai deschise, fiind în contrast cu restul aripii, iar vârful remigelor primare exterioare este gri-închis. Juvenili au o nuanță mai diferită, cu pete mai mici și mai deschise la culoare, iar dungile de la nivelul remigelor nu sunt la fel de intense ca în cazul adulților. La toate vârstele irisul este galben și picioarele sunt gri. Sexele nu diferă în ceea ce privește coloritul. Femela este relativ mai mare decât masculul, însă acest caracter prezintă relevanță doar dacă perechea este observată împreună.

Habitat

Specia ocupă habitate muntoase xerofile cu stâncării dar și cu păduri disponibile pentru locurile de cuibărit. Șerparul preferă habitatele care favorizează existența reptilelor, grup ce reprezintă hrana lui preferată. În estul Europei, specia cuibărește și în alte tipuri de habitat, precum zone muntoase bogate în păduri, păduri de șes, etc.

Hrană

După cum sugerează și denumirea sa populară, hrana acestei specii este reprezentată aproape în exclusivitate de șerpi, pe care îi observă în timpul zborului staționar. Cu toate acestea, șerparul poate consuma ocazional și mamifere mici, amfibieni, păsări sau chiar insecte de talie mică.

Reproducere

Specia cuibărește solitar și este teritorială. Dansul nupțial se poate observa cu mult înaintea depunerii ouălor care are loc în luna mai, indivizii întorcându-se devreme, în perioada martie-aprilie. Cuibul este amplasat la nivelul copacilor, în special în vârful acestora, fiind apărat de masculii care își manifestă teritorialitatea prin atac asupra intrușilor. Prolificitatea este scăzută, fiind depus un singur ou de culoare alb-murdar, cu dimensiuni mari raportate la corpul femeii. Incubația se desfășoară pe o perioadă lungă de 45 zile, fiind asigurată de ambii părinți, cu precădere de femelă. La eclozare, puiul este deosebit de dezvoltat însă creșterea acestuia este un proces foarte lent, cu o durată cuprinsă între 68-70 zile. Maturitatea sexuală va fi dobândită la vârsta de trei ani. Specia nu cuibărește anual. Există ani în care, deși prezente, păsările se comportă teritorial fără însă a cuibări. Până în momentul de față nu au fost efectuate studii referitoare la succesul reproductiv al speciei, în România.

Migrație

În Europa, majoritatea populației este migratoare, la fel și cea din China, iar în India populația este sedentară. Păsările tinere își încep migrația mai târziu decât adulții. În cazul adulților, este o situație relativ comună ca perechea să migreze împreună. Fiind o specie de talie mare, cu zbor planat, în timpul migrației evită suprafețele mari de apă unde nu poate beneficia de curenți ascendenți, folosind coridoarele de migrație precum strâmtorile Gibraltar, Italia-Malta și Bosfor. Populația din România migrează spre Bosfor și probabil prin Italia, pentru a petrece iarna în regiunea subtropicală a Africii, la sud de deșertul Sahara.

Distribuție

Specia este cuibăritoare în Eurasia și nordul Africii, însă arealul de răspândire nu este unul uniform. Limita estică a distribuției populației de vest se întinde până la nivelul Asiei Centrale, alte două populații regăsindu-se izolat în centrul Republicii China și subcontinentul Indian. La nivel european, cuibărește în regiunile sudice și estice ale continentului, cele mai mari populații fiind înregistrate în Franța, Spania și Rusia. Pe teritoriul României specia își menține distribuția neuniformă. Este absentă în regiunile întinse fără păduri, cel mai des apărând în partea sud-vestică a țării, în Muntenia și Dobrogea. În zonele de deal în Transilvania, Banat și Moldova se regăsesc populații punctiforme. Izolat, cuibărește și în Carpații Orientali, Meridionali și Munții Apuseni, însă cu o densitate foarte scăzută și nu la altitudini ce depășesc 1700 m.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

Șerparul a fost observat de 9 ori în timpul migrației de toamnă, în 2015, fapt ce demonstrează că situl este important, din punctul de vedere al migrației acestei specii. Considerăm că numărul acestora depășește numărul trecut în formularul standard al sitului ajungând la 25-45 de exemplare.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsurile de conservare

- Interzicerea construirii eoliene
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informare publică în legătură cu importanța păsărilor răpitoare

Bibliografie

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat.* (Hamlyn Guide, Ed.). Octopus Publishing Group Ltd.

Forsman D., (1999). *The raptors of Europe and the Middle East-handbook of field identification*, T&AD Poyser, London.

Gensbol B., (2008). *Birds of prey.* HarperCollinsPublishers, London.

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens.* Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D & Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide.* Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM.* Oxford University Press.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România.* București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

<http://www.milvus.ro>

Erete alb (*Circus macrourus*)

Descriere și identificare

Pasăre cu lungimea corporală de 43-52 cm și cu anvergura aripilor de 100-119 cm. Este o specie cu dimorfism sexual accentuat.

Masculul este complet alb pe partea ventrală, iar spatele prezintă un penaj cenușiu, mai deschis decât la speciile înrudite, iar albul târțiței este abia vizibil. Pe vârful aripilor există o pată neagră, mai mică.

Femela este dungată pe fața ventrală, cu pată albă mai îngustă pe târțiță. Se remarcă printr-un guler deschis la culoare, evidențiat de părțile laterale ale gâtului, de un maro închis. Remige secundare sunt maro, fără dungi negre deasupra, iar inferior dungile deschise de pe remigele secundare nu ajung până la corp.

Juvenilii sunt foarte asemănători femelelor, dar în general au un colorit mai închis, cu un corp maro-gălbui, fără striții. Gulerul este mai evident, fiind de o culoare gălbuie.

Voce înaltă 'dir-r-r'.

Habitat

Asemenea celorlaltor specii de ereți, este o prezență caracteristică habitatelor deschise. Cuibărește în semi-deșerturi, stepă, silvo-stepă, până la 2 000 de m, preferând câmpiile deschise din apropierea mlaștinilor, râurilor sau apelor stătătoare. În unele cazuri cuibărește și pe terenuri agricole. Terenurile de iernare sunt reprezentate de semi-deșerturile, savanele și zonele mlăștinoase africane.

Hrană

Se hrănește mai ales cu micromamifere (de ex. rozătoare) și păsări mici, terestre (de ex. ciocârlii). Iarna lăcustele sunt prada cea mai importantă.

Reproducere

Asemenea celorlaltor specii de ereți, cuibărește pe sol, mai ales în vegetație ierboasă, înaltă, unde își poate ascunde cuibul, care este construit tot din vegetație ierboasă. Femela depune cele 3-6 ouă în luna aprilie-mai. Acestea sunt incubate timp de 30 de zile, doar de către femelă. Masculul procură hrană femelei pe tot parcursul incubației, iar puii sunt hrăniți de ambii părinți. Puii își părăsesc cuibul după 35-48 zile de la eclozare, iar familia stă împreună încă vreo 3 săptămâni.

Migrație

Este o specie migratoare, populația europeană iernând mai ales pe continentul African; populația asiatică iernează pe Subcontinentul Indian și Orientul Apropiat. În cartierele de iernare este o specie nomadă, urmărind mișcările majore ale speciilor de pradă (de ex. lăcuste). Părăsește terenurile de cuibărire la sfârșitul lunii august- începutul lunii septembrie. Migrează pe front larg, deși favorizează unele locuri, unde trec mai multe exemplare (de ex. Falsterbo, Suedia sau, la noi în țară, un astfel de loc este Dobrogea).

Distribuție

Cea mai mare parte a populației cuibărește pe stepele asiatice din Rusia, Kazahstan și nord-vestul Chinei. Populații mai mici se găsesc în Turcia, Azerbaidjan și Ucraina. La noi este o specie de pasaj, sud-estul țării (Dobrogea), fiind un loc important în migrația speciei.

Un declin marcat în populația globală, cu cea din Asia fiind mai stabilă decât cea europeană. Populația europeană este estimată la cca. 310-1 200 perechi cuibăritoare. În România populația este de maxim 2 perechi cuibăritoare, iar în timpul migrației pot fi observate 200 - 1 000 de exemplare.

Metode folosite

- Evaluarea efectivelor migratoare ale păsărilor răpitoare

Efective și distribuție în sit

Eretele alb (*Circus macrourous*) a fost văzut o singură dată. Efectivul din formularul standard al sitului este estimat la 2-4 exemplare, probabil acest număr este mai mare circa 6-10 exemplare.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eolienei
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informare publică în legătură cu importanța păsărilor răpitoare

Bibliografie

Bruun, B., Delin, H., Svensson, L., Singer, A., & Zetterström, D. (1999). *Păsările din România și Europa. Determinator ilustrat*. (Hamlyn Guide, Ed.). Octopus Publishing Group Ltd.

Forsman D., (1999). *The raptors of Europe and the Middle East-handbook of field identification*, T&AD Poyser, London.

Gensbol B., (2008), *Birds of prey*, HarperCollinsPublishers, London.

Mebs, Theodor & Schmidt, Daniel (2006). *Die Greifvögel Europas, Nordafrikas und Vorderasiens*. Kosmos Verlag.

Mullarney K, Svensson L, Zetterstrom D& Grant PJ (1999). *Collins Bird Guide*. Collins.

Snow DW, Perrins CM, Doherty P, Cramp S (1998). *The complete birds of the western Palearctic on CD-ROM*. Oxford University Press.

Societatea Ornitologică Română/BirdLife International și Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus” (2015). *Atlas al speciilor de interes comunitar din România*. București. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor – Direcția Biodiversitate.

<http://www.milvus.ro>

Erete sur (*Circus pygargus*)

Descriere și identificare

Este un răpitor cu lungimea corpului în jur de 39-50 cm și o anvergură a aripilor de 96-116 cm. Specia manifestă un dimorfism sexual accentuat, tipic eretilor.

Masculul poate fi distins de alte specii de erete pe baza coloritului gri-închis, iar în plus aripa este traversată de o dungă neagră pe partea superioară și alte două dungii pe fața ei inferioară. La suprafața pieptului prezintă striaii castanii.

Femela, aseamănătoare în aparență eretelui alb, se remarcă printr-un guler slab definit sau chiar absent, și o pată albă foarte bine pronunțată în spatele ochilor. Dunga neagră ce traversează fața superioară a aripii este estompată. Coloritul acesteia este închis, fața ventrală dungată iar târtița mică este albă.

Exemplarele tinere se disting prin penajul mai închis, lipsit pe fața ventrală de striaiile caracteristice adulților.

Vocea femelelor și a puilor constă într-un fluierat subțire, 'pee-ee', iar masculul emite un sunet asemănător stăncuței: 'kyeh kyeh kyeh kyeh'.

Habitat

Pentru cuibărit alege o varietate de habitate deschise, mai ales la șes, pe terenuri mlăștinoase sau stepe, devenind o prezență tot mai frecventă pe terenurile agricole.

Hrană

Eretele sur se hrănește predominant cu micromamifere (ex. rozătoare), specii terestre de păsări mici, precum fâșee și ciocârliile, consumând însă și insecte de talie mai mare. În zonele mai calde ale distribuției o mare parte a dietei include șopârlele, iar pe timpul iernii hrana este bazată pe lăcuste.

Reproducere

Cuibăritul, tipic speciilor de erete, se face la nivelul solului printre vegetație înaltă și stufăriș, în mlăștini, terenuri agricole sau chiar plantații tinere de conifere. În perioada aprilie-mai femela depune în jur de 3-5 ouă care sunt incubate timp de 34 zile. Puii zboară din cuib după o perioadă de 34 zile din momentul eclozării, însă familia mai rămâne împreună vreme de 3-4 săptămâni.

Migrație

Este o specie migratoare, populația europeană iernând mai ales pe continentul African, la sud de Sahara (zona Sahel). Migrează pe front larg, însă cu o preferință pentru anumite zone unde se aglomerează mai multe exemplare. În România un astfel de loc este Dobrogea, mai ales zona litorală. Specia părăsește terenurile de cuibărire destul de devreme, la jumătatea lunii august, cu o tendință a adulților de a pleca mai devreme decât păsările tinere.

Distribuție

Specia prezintă o distribuție eurasiatică, cu limita vestică la nivelul Peninsulei Iberice și limita de est în Siberia. Cartierele de iernare se află în Africa, la sud de Sahara (zona Sahel).

Populație

Populația europeană este stabilă, sau chiar în creștere ușoară în cele mai multe țări, fiind estimată la cca. 35 000-65 000 perechi cuibăritoare. În România sunt estimate 20-50 perechi, distribuite predominant în vestul țării (Câmpia de Vest).

Metode folosite

- Recensământul păsărilor răpitoare cuibăritoare
- Evaluarea distribuției speciilor de păsări prin efectuarea observațiilor în puncte fixe.

Efective și distribuție în sit

Este menținută ca specie migratoare și cuibăritoare în Formularul standard. Prin metoda păsărilor răpitoare cuibăritoare nu am observat nici un erete sur, însă în cadrul punctelor fixe am observat un mascul și o femelă. Prin observații nesistematice am observat masculul de două ori în aceeași zonă. Fiindcă cele doi indivizi au fost observați aproape unul de celălalt (1.5 km), presupunem că e o pereche (Figura20.). Estimăm 0-1 perechi cuibăritoare pe situl ROSPA0144 Uivar - Dinaș.

În migrația de toamnă și primăvară au fost observat 14 exemplare de erete sur (*Circus pygargus*). Considerăm că numărul de 20-30 trecut în formularul standard este prea mic. Estimăm că anual trec în zonă 50-100 ereți suri.

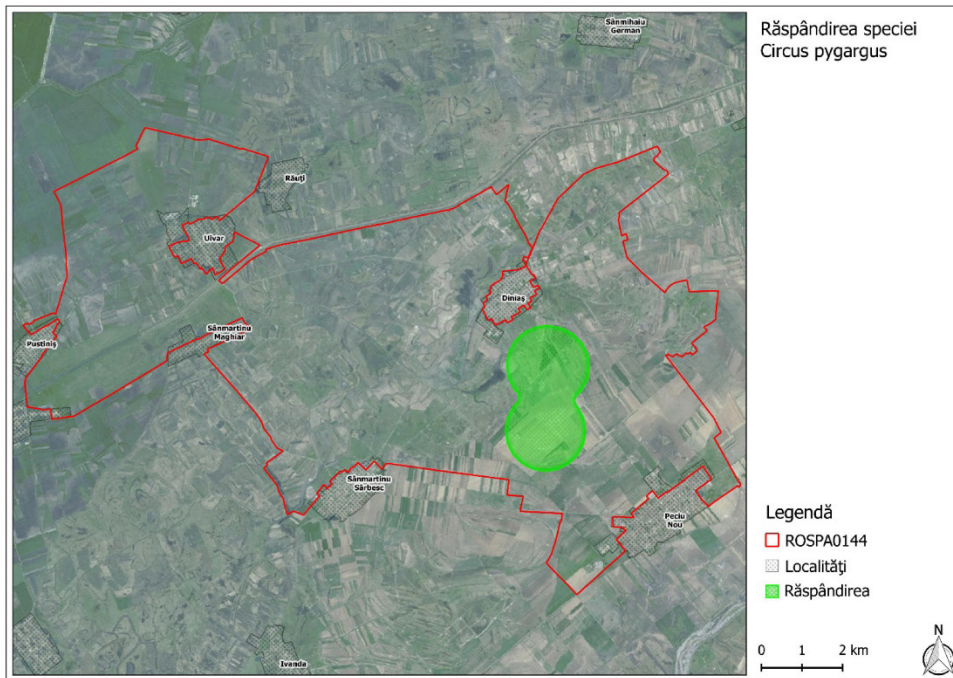

Figura 20. Răspândirea eretei sur pe situl ROSPA0144 Uivar-Diniaș.

Factori de risc și elemente de conflict între păsări și populația locală

- Coliziune de eoliene
- Otrăvire directă sau indirectă
- Electrocutare
- Pierdere de habitat de hrănire
- Braconaj

Măsuri de conservare

- Interzicerea construirii eolienerelor
- Interzicerea folosirii pesticidelor sau rodenticidelor pe locurile de migrație și înoptare
- Izolarea liniilor electrice de tensiune medie
- Menținerea habitatelor naturale (pajiști, pășuni) de hrănire
- Informare publică în legătură cu importanța păsărilor răpitoare